

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE COMMISSIE FYSIEKE LEEFOMGEVING DORDRECHT D.D. 16 SEPTEMBER 2020

Vergaderkamer 3

Voorzitter: Mevr. Klein-Hendriks
Commissiegriffier: dhr. Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bosuguy (D66)
Dhr. Chapel (CDA)
Dhr. Gündogdu (Beter Voor Dordt)
Dhr. Hartog (PVV)
Mevr. Jager (Fractie Jager)
Dhr. Jansen (PvdA)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Loekemeijer (D66)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Van der Net (VVD)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Oostenrijk (CDA)
Dhr. Peters (VVD)
Dhr. Portier (SP)
Dhr. Van der Plas (PvdA)
Dhr. Van der Klaauw (Beter Voor Dordt)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (CU/SGP)
Dhr. Timmer (GroenLinks)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De voorzitter: Bij een microfoon inderdaad, dank u wel meneer Chapel dat u plaatsmaakt. We gaan vast beginnen met het rondje zo meteen. Maar vanavond ben ik uw voorzitter. Het is nieuw voor in ieder geval voor u om mij in die rol te zien. Ik weet nog niet of ik feedback wil aan het eind van de avond, dat zien we dan wel. Misschien, dat zien we dan wel weer. Maar ik hoop, of ik leg in ieder geval mezelf de taak op om bespreking en behandeling van de agendaonderdelen goed te laten verlopen. En ook voor u om de tijd in ogeschouw te nemen. Ik heb wel uw hulp nodig, dat weet u. En ik zal per onderwerp daarom ook aangeven hoe we het aanpakken en zo goed mogelijk proberen te verwoorden wat het doel van het agendaonderdeel is. Voor het verslag

begin ik eerst met de namen van de mensen die bij de vergadering aanwezig zijn. En dan begin ik maar even links met de griffier, de heer Den Boer. De heer Portier van de SP, mevrouw Jager van Fractie Jager, meneer Jansen van de PvdA, de heer Struijk van de ChristenUnie/SGP, de heer Noldus van de Dordtse VVD en de heer Oostenrijk van het CDA. Dan ga ik naar de volgende ring. Daar zit in elk geval alvast de heer Van der Linden, wethouder. En die haalt een paar bordjes weg. De heer Timmer van GroenLinks, de heer Loekemeijer van D66, de heer Stolk van VSP, mevrouw Koene komt nog van Gewoon Dordt. En de heer Kleinpaste, die zit er voor Gewoon Dordt. De heer Gündogdu van Beter voor Dordt, de heer Hartog van de PVV, de heer Kuhlmann van de VVD, de heer Chapel van het CDA. En de heer Van der Meer van GroenLinks, niet achter een microfoon. Dank u wel. En de heer, alleen de voornaam weet ik nou even, dat is wel erg, Bosuguy van D66. Sorry, dank u wel. Dan heb ik nu iedereen? Ja. Laten we naar het volgende punt, het vaststellen van de agenda. Bij de vaststelling van de agenda maak ik meteen de opmerking dat er ook vragen aan het college zijn binnengekomen. Die worden nog aan het eind, dat zijn aardig wat vragen. En nou ja, laat ik het zo zeggen, ik wil proberen om te voorkomen dat ook die vragen in de verdrinking zouden komen aan het eind, dus dat we niet drie of vier agendapunten in 10 minuten moeten behandelen, wil ik gaan proberen om de eerdere agendapunten iets in te korten. Zodat we hopelijk uiterlijk half 10 met de insprekers van het dagrecreatie terrein kunnen beginnen. Nou goed, dan zouden we vervolgens zouden we ook uiterlijk 10 over half 11 de bespreking van de gebiedsvisie De Staart moeten kunnen afronden. Ik vraag de commissie of de commissie zich hierin kan vinden, dat we proberen iets in te lopen. Kunt u zich daarin vinden? Geen protest. Mededelingen. Volgens mij zijn er vooraf geen mededelingen gemeld. Is er nog iemand vanuit de commissie die een mededeling wilt doen?

De heer Kuhlmann: Ja, voorzitter, ik heb een mededeling. Ik heb bij iedereen een geboortechocolaatje neergelegd. En dat is vanwege de geboorte van onze zoon, die in het zomerreces is geboren.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Kuhlmann. En gefeliciteerd.

2. Vaststellen besluitenlijst adviescommissie van 9 september 2020

De voorzitter: Punt 2 van de agenda, het vaststellen van de besluitelijst van de adviescommissie van 9 september 2020. Er zijn vooraf geen wijzigingsvoorstellen bij de besluitenlijst ingediend. Kan de commissie instemmen met de besluitenlijst? Ik zie instemmend geknik. Dan gaan we daarvan uit. Dat is vastgesteld.

3. Expertisesessie Grondstoffenbeleidsplan 2020-2030

De voorzitter: Het volgende agendapunt, dat wordt de expertsessie grondstoffenbeleidsplan 2020-2030. De wethouder zal kort dadelijk het doel van de bespreking weergeven en de experts voorstellen. Vervolgens zullen de experts op de drie onderwerpen uw commissie van kennis voorzien. Dan starten we daarna uiterlijk om 5 over 9 de paneldiscussie. Voor die paneldiscussie kunt u na afloop van de presentatie uw vragen stellen. We zullen eerst alle vragen verzamelen en vervolgens kan het panel aan de slag om u van antwoorden te voorzien. Zodat we hopelijk om 10 voor half 10

kunnen afronden. Dat is mijn voorstel. Ik zou het woord willen geven aan de wethouder, die ons het doel van deze expertversie kan toelichten en ook die experts kan inleiden of benoemen.

De heer Van der Linden: Ja, dank. Ik heb goed gehoord wat u zei, u wilt het kort en het doel moet heel helder zijn. Nou, volgens mij, zeker degenen die hier al wat langer zitten weten dat we al een aantal jaren aan het nadenken zijn over wat we doen met ons afval, oftewel met de grondstof die erin zit. We noemen het grondstof, omdat dat waarde heeft. En die grondstoffen die wil je graag hebben, zodat je met die waarde wat kunt doen. Tot een paar jaar geleden deden wij prima mee voor een middelgrote stad met veel hoogbouw, een drukke binnenstad en veel laagbouw. En sinds een paar jaar stagneert onze opbrengst wat, ons afvalscheidingspercentage gaat niet echt substantieel omhoog. Kortom, we zijn toe aan nieuwe stappen. 2,5 jaar terug alweer hebben we daarom een aantal pilots ingevoerd en die hebben ook resultaat gehad. Het blijkt, mensen accepteren een vierde container in wijken waar de tuin groot genoeg is om hem te kunnen bergen. Het blijkt, na-scheiding is een hele goede methode om in een druk stuk van de stad, zonder veel ruimte, met je afval om te gaan. Het is best een dure oplossing, maar het werkt wel. Zo zijn er nog een heleboel andere bevindingen opgedaan uit pilots. Nu is het tijd voor besluiten, nu is het tijd voor discussie. En over een paar weken nemen we besluiten. Dat doen we rond de begroting. Want we hebben vastgesteld: we moeten tot keuzes komen die een hoger afvalscheidingspercentage opleveren, die ons ook gaan helpen om daarmee de kosten beheersbaar te houden. Want de afvalstoffenheffing, die natuurlijk altijd gestegen is de afgelopen jaren, willen we niet al te erg laten stijgen. We willen eigenlijk kijken hoe we zo efficiënt mogelijk ons afval ophalen, er grondstoffen van maken. En dat tegen zo gering mogelijke kosten doen. nou, er is een startnotitie vastgesteld eind januari alweer, daarna kwam corona. Dat heeft wat effect gehad op dit soort fysieke bijeenkomsten. Wel heel fijn dat we ze nu kunnen hebben weer, maar dat geeft natuurlijk wel enige tijdsdruk. Vanavond een aantal experts. Achter mij zit Mark Veenhuizen, die zal om 10 voor 9 over Diftar en maatwerk gaan praten. En daar, heel goed, zitten Robert Korijn en Zekir Islumir, over bron- versus na-scheiding. En dat is een gesprek dat in deze ruimte al heel vaak gevoerd is. We hebben allebei. Ik roep de deskundigen op, de experts, om heel scherp te antwoorden en ook heel hard te antwoorden, als dat nodig is. En ik roep u als commissie op om niet alleen uw eigen standpunt te hebben, maar ook om zo hard mogelijk de experts te bevragen op wat nou klopt. Want als er een dingetje is wat ik heb ontdekt op het grondstoffendossier. Van parkeren zeggen we vaak: parkeren is emotie. Maar het grondstoffendossier dat heeft minstens zo veel emotie in zich als het parkeerdossier. Gelukkig is het ontzettend leuk om van emotionele dossiers portefeuillehouder te mogen zijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dan zou ik nu het woord willen geven ook aan de eerste expert.

Mevrouw ...: Jullie hebben mij nog niet gezien.

De heer Van der Linden: Dat klopt, je stond niet op het lijstje.

Mevrouw ...: Ik ben er ook niet een expert die vanavond komt spreken, jullie huren mij al een tijdje in om jullie te begeleiden bij het grondstoffenplan. En wat we vooraf even doen is even nakijken van: wat gaan we nou vanavond doen en waar staan we nu met de gemeente Dordt? Nou, het programma is net al even aangegeven. Het is een interactief programma. Dat betekent dat jullie dadelijk een slide krijgen en dat wij graag van jullie willen dat jullie je telefoon erbij pakken en gaan inloggen, zodat we ook van jullie feedback krijgen voor het grondstoffenplan. Want dat is eigenlijk waar we vanavond mee aan de slag zijn. We presenteren vanavond geen grondstoffenplan, we presenteren vanavond de mogelijkheid om op bepaalde dossiers extra informatie te krijgen, geïnspireerd te worden over wat er kan, wat andere mensen al bereikt hebben en te kijken naar: hoe gaan we dan in de toekomst verder? En als je dan aan mij vraagt: wat zou dan mijn ideale eindpunt van de avond zijn? Dat jullie met zijn allen het idee hebben: we zijn ergens, we kunnen beter en er zijn een hele hoop mogelijkheden waarop we dat kunnen doen. Dus dat is een beetje de gedachte. Dit is de website waar we graag willen dat jullie inloggen.

De heer ...: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Doet hij het ook op een laptop?

Mevrouw ...: Hij doet het ook op een laptop? Helemaal goed. En u kunt ook meekijken met de presentatie, zodra u ingelogd bent. Dus dan krijgt u hem ook op uw eigen scherm. Als u www.menti.com intikt en dan vervolgens 2324027 als code opgeeft, dan bent u in de site. En dat hoeft u maar een keer te doen, want de rest van de avond blijft u gewoon ingelogd. Lukt dat? Dan laat ik hem heel even staan. Er zijn al een heleboel mensen in de site, want ik zie al een hoop hartjes voorbij komen. Ja, het nummer was 2324027.

De voorzitter: Komt iedereen er in? Even een check vraag, want ik hoor de heer Oostenrijk hij komt er niet in. 2324027.

Mevrouw ...: Nou, deze slide sla ik over, want dat heeft de wethouder braaf voor me gedaan. Die heeft mensen geïntroduceerd. Ik ga nog wel even vertellen dat in de paneldiscussie op het einde ook Krista Kok zal plaatsnemen namens het ABC. Nou, waar zijn we nu? We hebben een doelstelling, een landelijke doelstelling. De doelstelling gaat uit van 30 kilo restafval per inwoner per jaar. Dat is een vertaling van 90% recycling. En omdat men 90% recycling altijd lastig meetbaar vindt, heeft men daarvan gemaakt 30 kilo restafval per inwoner per jaar. En waarom hebben we dat doel? We willen de grondstoffen die in het restafval zitten opnieuw gebruiken. En we willen de kostenstijging beheersbaar maken. De wethouder zei dat net al: de hoeveelheid restafval wordt door het Rijk dubbel belast. Naar verwachting gaat die belasting nog steeds veel hoger worden. Dus als wij niks doen, bij gelijkblijvend beleid, zullen de kosten door de jaren heen steeds hoger worden. Dat is de gedachtegang waarop het Rijk zeg maar, dat is de enige knop die het Rijk heeft uiteindelijk om te bepalen dat er in actie gekomen moet worden door gemeenten. En daar draaien ze aan, aan die knop. De belasting is in de afgelopen jaren, toen die geïntroduceerd werd was die 13 euro per ton. Inmiddels is die bijna 33 euro per ton. En men verwacht dat dat nog steeds verder gaat. Nu bent u aan zet. Hoeveel restafval hebben we momenteel in de gemeente Dordrecht? Per inwoner per jaar. En dan mag u van mij het restafval nemen, dan mag u dat grofvuil

wat op de milieustraat komt mag u nog even buiten beschouwing laten. Het restafval dat in de verzamelcontainers en in de minicontainers wordt aangeboden. Ik heb deze presentatie ook een keer voor de ambtenaren van de andere afdelingen gehouden. Ik mag u complimenten geven in de commissie. U bent in ieder geval al beter op de hoogte van de hoeveelheid afval in Dordt dan een aantal van onze eigen collega's. Op dit moment hebben we 213 kilo restafval per inwoner per jaar. Dus dat met de mensen die ergens in de buurt van die 200-220 zaten, die zitten heel erg goed. Komt er nog een achteraan. Als u nou het restafval op zijn kop zette en eens zou kijken wat er in zit. Welke stroom denkt u dan dat er het meest inzit? Dan mag u naar gewicht kijken. Ja, hoeveel kilogrammen van die stroom. Dus niet naar volume, maar naar gewicht. Wat neemt het meeste in? Ook hier hebt u best een goed idee van waar het probleem zit. Het probleem zit inderdaad bij het biologisch afval. En dan zit het probleem niet bij het tuinafval, want dat gaat hartstikke goed. Dat gooien de Dordtenaren heel goed en braaf in de goede bak. Maar het bioafval dat in het restafval verdwijnt, dat zijn etensresten. En dan hebben we het niet zo zeer over een appelklokhuis of dat soort zaken, die gaan ook nog wel eens de groene bak in. Maar dan hebben we het over de gekookte rijst, de botjes, de jusresten, de broodresten en dergelijke. En dat is iets meer als 1/3^e van je restafval. Want hier zien we wat we nu weggooien. De eerste sheet van 30 kilo zagen we, hoe moet je je 30 kilo voorstellen? 30 kilo zijn zes vuilniszakken. In een vuilniszak zit ongeveer 5 kilo. Dus als we naar mensen zeggen: we willen naar 30 kilo. Dan betekent dat dat ieder lid van het gezin op jaarbasis maximaal 6 vuilniszakken volmaakt met restafval. Wij hebben er 43. 15 daarvan zijn etensresten van die 43 zakken die wij in de restafvalbak gooien op jaarbasis. Dan zijn er nog 5 zakken, die zijn plastic. 4 zakken papier, 5 zakken grof afval, 2 zakken glas, 2 zakken textiel en 2 zakken luiers, gemiddeld per inwoner per jaar. Met die luiers is er natuurlijk iets bijzonders aan de hand. Als jij een kind in de luiers hebt of je bent incontinent heb je veel meer dan 2 vuilniszakken. Maar als we dat verspreiden over de hele gemeente, dan komt dat uit op gemiddeld 2 vuilniszakken. Het goede nieuws is dat er maar beneden in maar 8 vuilniszakken inzitten waar echt restafval inzit. Dus als wij die grondstoffen eruit halen, dan gaat dat goed. We zien het, dit is de ontwikkeling van Dordt in de afgelopen jaren. We zien dat we zeg maar wel naar beneden toe gaan met de hoeveelheid restafval en grofvuil. We zien echter dat het nog ver boven het gemiddelde is van Zuid-Holland. Het is nog ergens in het midden van stedelijkheidsklasse 1. We zijn ongeveer in het tweede rijtje, nog niet eens koploper van het tweede rijtje van vergelijkbare gemeenten. En er zijn ook heel veel gemeenten die het een heel eind beter doen dan ons. Nou, vanavond gaat het erover dat er heel veel wegen naar Rome leiden. Wij hebben ongeveer 350 ofzo gemeenten die aan het slag zijn met dit onderwerp. Het is met een vergrootglas zoeken naar gemeenten die hetzelfde doen. De meeste gemeenten hebben allemaal hun eigen insteekpunten. Maar dat neemt niet weg dat ze wel succesvol kunnen zijn. Er zijn al gemeenten die op 30 kilo zitten. Dus het is niet iets dat we ergens bedacht hebben. In de afgelopen jaren hebben we dus een aantal pilots uitgevoerd, daar ging de wethouder net ook op in. We zijn met een extra mini voor PVD gekomen, die vrijwillig was. Wij hebben in een gebied hebben we gezegd: je krijgt verplicht een container voor PWD plastic. Je krijgt verplicht een container voor plastic, maar je mag je restafval naar een ondergrondse container brengen. In een klein proefgebied hebben we op verzoek van de inwoners zijn we afgeweken van wegbrengen van restafval en hebben we toegestaan

dat ze hun eigen container mochten houden. Maar dan werd die een keer in de vier weken geleegd. En daarnaast hebben we proeven gedaan met inpannige afvalscheiding bij de hoogbouw, we hebben met milieuparkjes gewerkt, uit het pand in een aantal hoogbouwcomplexen. We zijn natuurlijk al een tijdje aan de gang met na-scheiding en we hebben wat maatregelen genomen voor extra persen in de openbare ruimte voor plastic. En er is een container bijgekomen voor restafvalzakken op de milieustraat en dergelijke. Dus er zijn een aantal maatregelen uitgevoerd, waardoor we al wat antwoorden gekregen hebben. Landelijk is er ook een proef geweest over afvalscheiding bij de hoogbouw. Ook die resultaten hebben we binnengehaald. En wat hebben we nou geleerd van al die proeven? Inwoners met stip op een. Inwoners vinden het heel fijn als er iets te kiezen valt. En dan mag het best een keuze uit twee zijn, maar het is wel heel fijn als er iets te kiezen valt. Communicatie moet gericht zijn op het doel en niet op het inzamelmiddel. We hebben geleerd als we communiceren op het inzamelmiddel, dan snappen mensen niet waarom het er gekomen is. Dus het is heel belangrijk om aan te geven waarom we dingen doen. En ook de persoonlijke aanpak, afvalcoaches, persoonlijke gesprekken met inwoners die vragen hebben et cetera, dat werkt heel goed. Dan hebben we ook op het inzamelsysteem hebben we, dat is de laatste slide, ook op het inzamelsysteem hebben we een aantal ontwikkelingen gezien. Er is heel groot draagvlak, meer als 80% van vrijwillige minicontainer voor PWD. Er is minder draagvlak, en daar zijn ook mindere resultaten, voor het wegbrengen van restafval. Als we een vierde minicontainer voor PWD uitzetten, dan komen daar ook betere resultaten voor GFT en voor papier. Dus het effect van PWD scheiden heeft ook effect op de andere grondstoffen. Er is echter een probleem. We gaan beter PWD scheiden, meer als 100% extra PWD. We gaan beter GFT scheiden, bijna 30% extra GFT. En toch blijft het restafval hetzelfde. In de wijken waar er een keer in de twee weken wordt ingezameld. Want wat gebeurt er? Inwoners gaan de vrijgekomen ruimte in hun afvalbak opvullen met andere afvalstromen. We houden een sorteeraanlyse en we zien dat er veel meer grofvuil in die bak zit. In de wijk waar we afgeweken zijn en waar we van 1 keer in de twee weken naar een keer in de vier weken zijn gaan inzamelen, zien we dat we daadwerkelijk ook dat voordeel halen. Van mensen die beter zijn gaan scheiden. En sterker nog, we zien daar dat de inwoners die voorheen, toen ze het een keer in de twee weken konden aanbieden, net als de rest van Nederland zo ongeveer rond de 80% zaten qua aanbodpercentage. Je zou verwachten dat ze het nog maar een keer in de vier weken mogen aanbieden, dat die dan elke keer aangeboden wordt. Maar je ziet dan dat het aanbodpercentage zelfs naar beneden gaat. En dan zie je dus dat daar de hoeveelheid afval echt aangepast wordt. En als je dat ook een beetje doorrekent, we hebben daar wat minder cijfers van omdat we met steekproeven werken, zien we dat we daar rond de 150 kilo restafval per inwoner per jaar op dat moment zitten. Dus dat is een beetje wat er tot nu toe uit de proeven komt. Dit is ook waar wij nu zitten. En vanavond is eigenlijk ook om wat info bij jullie op te halen van: waar zitten jullie nou aan te denken et cetera, et cetera.

De voorzitter: Dank u wel voor deze puntige toelichting. Zou u uw vragen willen noteren, zodat we die aan het eind ook bij de paneldiscussie kunnen inbrengen? Dank u wel. Ik zou van Atero iemand willen uitnodigen, die voor ons de volgende presentatie kan geven. Dank u wel.

De heer Korijn: Ja, goedenavond allemaal. En dank voor deze gelegenheid. Ik hoorde al van de wethouder dat eigenlijk zijn idee van: we moeten meer grondstoffen recyclen en zoals bron- als na-scheiding kunnen daarbij helpen. Nou, daar kan ik me in ieder geval helemaal in vinden. We gaan eerst de Menti meter doen hoor ik. Nou, zet hem op. Ik ga het inderdaad over bron- en na-scheiding hebben. Ja, in mijn ogen, beide zijn ze nodig voor meer recycling. Ik ben Robert Korijn van Atero, samen met mijn collega Zekir Islumir. Ja, wij zijn een afvalbedrijf in Nederland, een beetje dezelfde activiteiten als HVC. Ja, alleen wij zijn een privaat bedrijf. Nu kan ik eigenlijk gewoon als burger spreken, want jullie zijn al klant bij HVC, dus ik hoef jullie niet als klant te winnen. Dus dat maakt het wel makkelijk voor mij om gewoon vrij mijn mening te uiten. Ja, we zitten op 15 locaties, maar dit is eigenlijk een plaatje van de leukste locatie vind ik zelf. Ik zie even dat het beeld gek, maar wat je zeg maar ziet. Wij hebben zeg maar in Wijster in Drenthe hebben wij een combinatie waar dus een hele grote na-scheidingsfabriek staat. De grootste ter wereld zelfs. Die haalt dus uit restafval allerlei grondstoffen, dat gaat vervolgens naar een sorteerinstallatie via een lopende band. Nou ja, en die sorteert dat weer op stroom. Dus de petflesjes apart en de drankkarton apart, et cetera. En dan de grootste stroom van verpakkingen, er zijn een hoop mensen staan daar niet bij stil, dat zijn de folieverpakkingen, dat is ongeveer een derde van alle plastic verpakkingen. Die gaan dan vervolgens naar een recycling plant die daar weer naast staat. En van alle systemen gaan allerlei restjes gaan in onze afvalenergiecentrale. Daar maken we weer energie en die energie gebruiken we weer in al onze fabrieken. Dus dat is eigenlijk een hele leuke afval recycling en energie hub. Dus daar zijn we best trots op, we zitten daar sinds 1929 in Wijster. En ja, dus dat is in ieder geval even een korte introductie van sommige van de dingen die wij doen. dan gaan we het nu vooral over jullie hebben. Ik begin met de conclusie, dat maakt het wat makkelijker misschien om het verhaal te volgen. Ja, in ieder geval, ik wil even een nuancering brengen van de doelstelling van: we moeten naar 30 kilo restafval in Nederland. Want ik vind het eigenlijk, het is heel belangrijk om meer grondstoffen te recyclen. Maar dat kan ook doorslaan in een focus op alleen maar weinig restafval. En ja, dat zie ik bij sommige gemeenten terug, en ik hoop dat jullie niet in die valkuil stappen maar echt als doel gaan stellen: we willen zo veel mogelijk recyclen. En dat is toch wat anders, daar heb je meer voor nodig dan alleen maar focus op weinig restafval. Want dan moet je namelijk ook een juiste balans vinden tussen kwantiteit en kwaliteit. Nou, daar ga ik het dan dadelijk ook wat meer over uitleggen. Er is ook heel veel onderzoek naar gedaan hoe je dat kan bereiken. Nou, ik zal daar een paar plaatjes van laten zien. En dan kunnen we vervolgens, als je dat goed toepast, kunnen dan zowel bron- als na-scheiding denk ik in jullie gemeente tot meer recycling leiden. Nou, bronscheiding heeft vele voordelen, dus wij doen ook als Atero, wij doen bronscheiding en na-scheiding. Dus je hebt bronscheiding nodig om gewoon een goede kwaliteit van recycling te kunnen behalen op een groot aantal stromen. Bijvoorbeeld GFT-afval, wij doen dat ook na-scheiden. Maar dat is eigenlijk gewoon suboptimaal. Dan kan je namelijk nog wel energie eruit halen, groen gas en zulk soort dingen, maar je kan daar geen compost meer van maken, want dan is het vervuild geraakt door het restafval. Dus als je echt goed groente, tuin en fruitafval wilt recyclen, dan moet je dan aan de bron scheiden. Het zelfde geldt dat je voor oud papier en karton. Wij doen ook allerlei proeven om dat met na-scheiding te doen. Je krijgt gewoon een veel minder goede kwaliteit. Dus probeer dat ook goed aan de bron te scheiden.

Nou, glas daar zijn we kampioen in Nederland om dat goed aan de bron te scheiden. Dus waarom zou je een succesformule stoppen? Wij hebben met technieken het achteraf ook kunnen doen, veel duurder, bronscheiding werkt goed, houden zo. Nou, textiel ook de enige manier om goede kwaliteit van recycling te krijgen is gewoon om dat goed aan de bron te scheiden. Ja, en dan daarnaast is natuurlijk bij sommige politieke partijen speelt ook mee van: wij willen graag het bewustzijn van de burger prikkelen. Dus we willen zorgen dat de burger ook ziet hoeveel hij consumeert, zodat we ook uiteindelijk meer aandacht aan afvalpreventie kunnen gaan besteden. Maar dat is zeg maar een politieke keuze. Als we dan kijken, net werd al genoemd de doelstelling van 30 kilo, dat is uiteindelijk de einddoelstelling. We hebben zeg maar voor dit jaar al een doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner. Ik denk als je daar blind staat is niet genoeg. Je ziet een lijstje van de koplopers in 2017, daar staat bijvoorbeeld Horst aan de Maas. Die heeft maar 29 kilo restafval in 2017, dat is de kampioen. Dan heb ik ook een plaatje erbij gedaan van hun GFT-afval. Ik weet niet of jullie ook nog GFT zien, maar dat is hoe zij GFT inzamelen. Dat mag Atero verwerken, proberen. Dat wordt dus ingezameld met fossiele plastic zakken. Dus wij moeten enorm veel moeite doen om die fossiele plastic zakken eruit te halen, zodat we uiteindelijk een schone compost kunnen maken wat de boer nog wilt kopen. Nou, dat is ook verboden volgens de Rijksoverheid om het in te zamelen in fossiele plastic zakken. Horst aan de Maas doet het toch, want ze scoren er wel goed op met weinig restafval. Nou, dan denk ik: dat is dus niet het lichtend voorbeeld voor mij in ieder geval van hou je gewoon aan de wet en ga voor echte recycling die ook schoon is en die tot mooie grondstoffen leidt. Dus daar sta ik ook even stil bij GFT is dan de grootste stroom waar we meer mee moeten doen. Wij doen ook heel veel GFT bij Atero. Maar wat we dus zien is dat de vervuiling in Nederlands GFT-afval de afgelopen 20 jaar vervijfvoudigd is. Tegelijkertijd eisen de boeren steeds schonere compost. Dus de eisen aan de vervuiling in compost zijn per 1 juli weer gehalveerd. Twee jaar geleden zijn ze ook gehalveerd. Elk jaar moet schonere compost, maar geen plastic in, geen glas in, et cetera. Wat zien we? De burgers gooien er steeds meer rommel bij. Dus als je kijkt, wij zitten zeg maar nu tegenwoordig in een Nederlands GFT-afval net zoveel gewoon grijze gesloten restafvalzakken als 150 duizend Nederlanders per jaar hun restafval produceren. Dus als je dan als gemeente hebt alleen maar restafval ontmoedigen. Dan gaan mensen ook denken van: weet je wat, ik gooi hem onderin het GFT afval, dat is makkelijk. En zeker als je dan bijvoorbeeld moet gaan rijden voor je restafval en dan ergens moet afrekenen, terwijl het GFT gratis wordt opgehaald. Ja, dan zijn er mensen die denken: weet je wat, ik doe hem lekker gratis onderin mijn GFT containers, veel makkelijker. Nou, dan hebben wij, HVC of Atero, zit dan met de gebakken peren. En op een gegeven moment als wij geen compost meer kunnen verkopen, dan wordt er ook geen GFT meer ingezameld. En dan is er opeens heel veel recycling verloren gegaan. Dat klinkt een beetje streng misschien, maar ik vind het wel belangrijk. Dus je ziet ook zeg maar gewoon de afvalspiegel, die doet heel veel onderzoekjes van de samenstelling van afval. Die ziet eigenlijk dat de kwaliteit van allerlei stromen de afgelopen jaren achteruit is gegaan. Dus ja, de focus op weinig restafval is niet goed in balans gebleven met de focus op kwaliteit van inzameling. De NVRD, dat is zeg maar de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten. Dat is een heel overheid gedomineerde inzamelbedrijven, die hebben een enquête gedaan in 2018. Daar hebben 64 leden geantwoord van: zien jullie dat nu ook dat die kwaliteit achteruit

is gegaan? Nou, dat zien ze dus, heel veel zien dat. Dat kun je dus zien bij PWD of PMD, hoe je het noemt, en bij textiel is vooral opgevallen bij heel veel dat de kwaliteit is verminderd. Nou, bij GFT zien heel veel dat wat minder. Maar ja, de feiten tonen aan dat het vervijfvoudigd is de afgelopen 20 jaar. Maar binnen de contracten van gemeenten houden gemeenten vaak de ruimte, claimen ze de ruimte om dat te mogen doen. Dus dan hebben ze er zelf wat minder last van. Maar je ziet eigenlijk bij heel veel van die stromen dus een vervuiling. En hoe komt dat nou? Dus het is vervolgens ook, jullie krijgen het allemaal nog nagestuurd, dus je hoeft het niet allemaal te lezen. Maar in ieder geval, heel veel mensen zijn het eens van de inzameldiensten dat het gewoon heel lastig is om bij burgers te handhaven wat nou wel en niet in een bepaalde bak moet. Dat is in ieder geval een hele belangrijke. Maar ook is men zeg maar met de focus op circulaire economie soms te veel iets op kwantiteit gaan zitten en iets te weinig op kwaliteit. En wat er dus ook wordt gezegd, de restafval, de doelstelling van 30 kilo, daar zegt ook 52% van de deelnemers: door daar alleen maar op te focussen is die kwaliteit eigenlijk achteruit gegaan. Ik denk dat we hieruit kunnen leren, daar wordt dus ook inderdaad, inwoners worden bij het scheiden sterker dan door geld. Daar geloof ik ook in, blijf mensen gewoon goede service bieden. En dan uiteindelijk bereik je betere resultaten. Nou, Eureko, dat is ook een onderzoeksbureau die heel veel afval analyses doen van hoe of wat is de kwaliteit van afval. Nou, die hebben ook geconstateerd van: wanneer heb je nou zeg maar bij PMD en bij plastic, metaal en drankkarton, bij welk inzamelmiddel heb je nou de beste kwaliteit? Daar zie je dus dat bij omgekeerd inzamelen met een wijkcontainer, daar heb je dus meer dan 40% vervuiling. De gemeenten hebben afgesproken met het ministerie en ook de subsidieverlener voor verpakkingen en het afvalfonds, dat er nog maar 15% vervuiling in PMD mag zitten. En anders wordt het afgekeurd. Wij sorteren ook PMD van een aantal Twentse gemeenten, bijvoorbeeld Enschede. Nou, Enschede had in juli 50% afkeur, dat gaat direct de verbranding in. Rest op afstand. Dus als je bij rest op afstand, dat heeft Enschede dan niet, maar Enschede heeft wel een aantal anderen, die heeft bijvoorbeeld wel Diftar. Ja, die heeft dus in ieder geval nu een probleem, want ze missen allerlei subsidies en ze moeten allerlei verbrandingskosten betalen en dan hebben we minder recycling, omdat ze dus inderdaad iets te veel aandacht hebben besteed aan weinig restafval en niet voldoende gecommuniceerd. Dat hebben we hun uitgelegd et cetera, op inzamelkwaliteit. en wat je dus eigenlijk ziet is als je dus inzamelt met transparante zakken, dan heb je de beste kwaliteit. Nou, dat geldt voor PMD. Een ander onderzoek van Witteveen en Bos, die heeft ook gekeken: waar krijg je de beste kwaliteit mee? Nou, ook de minicontainer, de wijkvoorziening of de zak? Ook daar heel duidelijk de beste kwaliteit krijg je met een transparante zak. Nou, ik woon in Brabant, wij hebben transparante zakken, hartstikke mooie spul. Learning Centre verpakkingafval heeft het nog een keer opnieuw gedaan. Dus het is niet dat een onderzoekje, even een gelukstreffer. Ook gekeken, de transparante zak, de PMD zak, heeft de beste inzamelkwaliteit. Op een of andere manier willen gemeentes dit onderzoek het liefst onderin de la leggen. Die denken: die container, dat is leuk. Dus wij willen minicontainers, dat heeft dan een wethouder besloten. Die denkt: ja, als ik dat nu terugtrek, dan heb ik volgend jaar geen baan meer. Dus die container die blijft. Behalve deze wethouder, die is heel verstandig. Maar je ziet dus heel veel gemeentes die switchen van zak naar container, de kwaliteit gaat omlaag, er is veel meer afkeur,

minder recycling, hogere kosten omdat er meer afkeur is. Ja, ik denk: waarom luisteren ze niet gewoon naar deze vier onderzoeken en kiezen ze voor de beste inzamelkwaliteit. Dus dat is in ieder geval de tip van de dag. Dus mijn tussenconclusie is bronscheiding is heel essentieel om recycling doelstellingen te behalen. Maar er is meer focus op kwaliteit nodig. Nou, leer nou van die onderzoeken met hoe zamel je iets goed in. En dan daarna kom je tot de conclusie: niet overal in elke wijk werkt het. Nou, ik denk dat jullie met HVC een hele goede partner hebben voor dat jullie nu in wijken, waar de inzamelhoeveelheid gewoon achterblijft, dat je daar voor na-scheiding hebt gekozen. Dus ik denk dat dat een hele verstandige keuze is. En dat kan je dan doen: of men zamelt daar heel weinig gescheiden in. Maar het kan ook zijn dat die kwaliteit zo beroerd is van die gescheiden inzameling, dat je het eigenlijk bijna niet meer kan recyclen, dat je dan ook denkt van: dan heeft het of geen zin meer voor de recycling of de kosten zijn te hoog omdat je te veel residuen uit die recycling haalt. Dat je dan ook denkt: in deze wijk kunnen we toch beter gaan kiezen voor na-scheiding. Nou, wat zijn dan de voordelen van na-scheiding? Nou, je kan ook voor bijvoorbeeld plastic vooral, want ik heb net al aangegeven: sommige stromen moet je niet gaan na-scheiden. Dat is voor plastic en metaal en drankkarton heb je hoge recycling resultaten met een voorspelbare inzamelkwaliteit, het is altijd wel hetzelfde. Een machine doet het. Ongeacht wat de consument doet, want dat is techniek. En daarnaast heb je natuurlijk ook in de binnenstad dan minder transportbeweging, wat natuurlijk ook in de binnenstad fijn kan zijn. Qua kosten, je kan het gecombineerd voor de je restafvalverwerking contact met HCV. Ja, bij jullie zijn alle contracten met HVC, dus dat maakt het nog wat makkelijker denk ik. Maar in ieder geval, dat geldt voor andere gemeentes soms. Je hoeft ook geen ingewikkelde infrastructuur aan te leggen van ondergrondse containers of wat dan ook. En ja, je hebt eigenlijk relatief lage maatschappelijke kosten met na-scheiding. Daarnaast, ja, de burger ervaart ook gewoon een eenvoudige, makkelijke dienstverlening. Als je op een flatje zit en je moet nog weer een aparte zak op je balkon zetten, ja, dat is toch soms erg lastig in hoogbouw wijken en zo. Je houdt de openbare ruimte schoon, je krijgt in de binnenstad houd je het gewoon schoon. En je kan ook eventueel, er zijn innovaties dat je ook eventueel luiers eruit kan halen, hout, IW's, er zijn allemaal technieken voor. Dus je kan eventueel ook door ontwikkelen voor nog meer recycling met na-scheiding. Je hebt een aantal na-scheidingsinstallaties, dus dat is ook allemaal versprongen met het overzetten naar de andere computer. Wij hebben er zeg maar zelf twee in het noordoosten. Nou, HVC die zit in Alkmaar met een na-scheidingsinstallatie. Je hebt ook Amsterdam, Rotterdam, collega's die dat doen. Ja, zeg maar de bronscheiding, het hele plaatje is versprongen, maar daar kan ik ook helaas niks aan doen. Je ziet het zeg maar bij de inzameling van plastic verpakkingsafval dat het oranje balkje onder, dat heel veel plastic wordt met bronscheiding ingezameld. Maar je ziet zeg maar het blauwe balkje, dat is de na-scheiding, dat dat steeds meer bijdraagt. En het afvalfonds verpakkingen, dat zijn zeg maar de producenten van verpakkingen die hun recyclingdoelstellingen moeten halen. Die zeggen: nou, het zou ons niet verbazen als dus na-scheiding in de toekomst ongeveer de helft gaat bijdragen. Nog een minuut? Komt helemaal goed. Dus je kan dan voor na-scheiding drie routes kiezen. Of je zegt: nou, we stoppen gewoon helemaal met bronscheiding, dat doen ze bijvoorbeeld in Utrecht maar bijvoorbeeld ook in Oegstgeest, er zijn ook wat andere steden. Je kan kiezen voor specifieke wijken, dat hebben jullie. Of je kan zeggen: nou,

we gaan gewoon eerst proberen te bron scheiden. En alles wat er dan nog overblijft, dat gaan we achteraf alsnog een keer proberen, we gaan eigenlijk dubbel scheiden. Nou, er zijn ook gemeenten die dat doen. Alleen dat wilt zeg maar de subsidieverlener, het afvalfonds, die wilt dat eigenlijk afbouwen. Die wilt eigenlijk het liefst dat je voor of bronscheiding of na-scheiding kiest per wijk. Nou, je kan je ook afvragen: als wij nou gewoon restafval hebben, wat is nou de beste restafvalverwerking? Dat is ook een manier om naar de materie te kijken. Dat hebben we zeg maar door CU Delft laten onderzoeken. Nou, misschien een beetje een ingewikkeld plaatje. Je kan gewoon simpelweg verbranden en ja, daar worden achteraf nog metalen uit de assen gehaald. Dat is zeg maar al best wel goed. Maar zodra je dus ook gaat na-scheiden en dan eventueel ook nog groen gas eruit gaat terugwinnen, dan heb je de beste CO2 voetprint van afvalverwerking. Dus ja, van restafvalverwerking. Dus inderdaad, als je restafval hebt, wat moet je er dan, wat kan je er dan het beste mee doen? Dat is een andere ziensblik op de hele materie. O, dat is de volgende. Ja, dus conclusie van bron- en na-scheiding, allebei nodig om jullie recycling doelstelling te halen. Ja, veel succes met jullie beleidsontwikkeling daarvoor.

De heer ...: Voorzitter, moeten wij de verhelderende vragen ook tot de paneldiscussie bewaren?

De voorzitter: Als u die wilt bewaren inderdaad tot de paneldiscussie.

De heer ...: Dus ook de informatieve.

De voorzitter: Ja, klopt. Dank u wel. Meneer Korijn, dank u wel voor uw presentatie en een duidelijke toelichting. Er kunnen nog verhelderende vragen komen. Dan wil ik de gelegenheid geven aan de heer Veenhuizen voor de volgende presentatie. En dat gaat over Diftar en maatwerk. De code voor de 24027.

De heer Veenhuizen: Er werd al gezegd er komt een vraag aan. Dus die zet ik even voor, voordat ik mijn verhaal ga beginnen.

De voorzitter: Zal ik nog even oplezen. Als ik moet betalen als ik mijn restafval aanbied, als ze het restafval minder vaak komen ophalen, als ik het verder weg moet brengen naar een ondergrondse container. Ik wil niet zelf afval scheiden, daar hebben we machines voor. Ik doe het al fantastisch, ik heb minder dan 6 zakken per jaar. Dus dan weten de mensen die achteraan zitten ook wat ...

De heer Veenhuizen: Mijn volgende stukje gaat over Diftar, en dat kan je uitleggen als een financiële prikkel, maar je kunt het ook zien als een beloning. Je kan ook zeggen van: als ik heel goed afval ga scheiden, dan hoef ik ook minder te gaan betalen. Sorry, mijn ouders hebben mij zo lang gemaakt, daar kan ik ook niks aan doen. Ja, super, dank je wel. Dank je wel, ik moet iets uitleggen na het verhaal van Robert, die heel erg over kwaliteit ging. Maar daar kan ik rustig bij zeggen: als je helemaal niks inzamelt, dan heb je ook niks te scheiden. Dus het is wel van belang dat je zo veel mogelijk gaat inzamelen, dus het is helemaal niet zo gek dat je een focus hebt op zo veel mogelijk inzamelen van grondstoffen. Dus zo min mogelijk restafval, je kan het ook zo zien.

Robert heeft ook een heel mooi verhaal over kwaliteit. Daar ben ik het mee eens, de kwaliteit moet natuurlijk super belangrijk zijn. Maar bij de gemeente spelen natuurlijk veel meer overwegingen. Dat gaat ook over service en dat gaat ook over kosten. Daar ga ik het een klein beetje over hebben, want ik heb het over financiële prikkels. En heel grappig, dit hebben we niet afgesproken, maar de wethouder gaf aan het begin een kleine introductie, waarbij die zei: parkeren is emotie. Dat klopt, ik ben ooit teamleider geweest van parkeren. Maar er was er nog een, minstens zo erg. Dat was: ik heb geleerd kom niet aan iemand zijn auto, maar kom ook niet aan iemand zijn container. En dat is afval is emotie. En dat is ook zo, iedereen heeft er altijd een mening over. En daar is niks mis mee, maar dat is ook gewoon een feit. En als je gaat vertellen dat mensen moeten gaan betalen voor hun afval, dan weet je zeker dat je hele goede gesprekken hebt, of een hele discussie, net hoe je het invult. Maar het heeft altijd iets. Dit soort dingen bijvoorbeeld. Maar we zien op Twitter Diftar en je kan precies zien in welke gemeente op dat moment Diftar wordt ingevoerd. Want iedereen heeft er altijd wel een mening over. En dat zijn niet altijd de meest gefundeerde meningen, maar goed, dat moet je ook niet op Twitter zoeken trouwens denk ik dan. Maar goed, dat is weer iets anders. Maar daar zul je zien dat mensen er allemaal wel wat van vinden. Dit is ten tijde van Enschede onder andere, daar werd enorm veel over gedaan. Daar hadden ze wel een fout gemaakt dat ze bijvoorbeeld niet goed gekeken had naar de voorzieningen. Ja, als je de voorzieningen niet hebt of voldoende hebt of dat je er niet voor hebt gezorgd dat ze tijdig gelegeerd worden, dan liggen er zakken naast en dan heb je wel een probleem in je straatbeeld. Mijn presentatie heeft financiële prikkels, maar heel even voor de mensen die het niet weten, Diftar is een afkorting van: gedifferentieerde tarieven. En ik vertel het vaak: Diftar lijkt alsof het over een heel groot systeem gaat met inzameling, maar dat is het feitelijk niet. Feitelijk is Diftar niet meer dan dat jij ergens in februari en maart je afvalstoffenheffing formulier in de bus krijgt met twee bladen. Eentje met een vast recht en eentje met een variabel recht. En daarin staat: zoveel keer heb ik mijn container aangeboden aan de straat, keer zoveel, en dat betaal ik. Vandaar mijn eerste opmerking zo net van: als je heel weinig aanbiedt, hoef je dus ook maar heel weinig te gaan betalen. Daar kom ik straks nog even op terug. Maar het gaat om de financiële prikkels. Daar zijn er natuurlijk meer van. Statiegeld is ook een financiële prikkel en dat werkt ook. Want je gaat echt niet al die kwartjes allemaal thuis ergens in de verbrandingsoven gooien, nee, die breng je wel terug. Dus dat is wel heel belangrijk, maar dat geldt voor andere dingen, daar zijn meerdere opties voor. Er zijn meer gemeenten die proberen om met een financiële prikkel, bijvoorbeeld ook achteraf, achteraf heb je gezien hoeveel je iets hebt aangeboden en dan mag je minder betalen of krijg je geld terug. Het gaat erom dat je geld gebruikt als een middel om gedrag van mensen te sturen. Daar mag je alles van vinden, maar dat is wat feitelijk Diftar ook is. Ik ga jullie niet overtuigen om Diftar in te voeren. Maar wat ik wel ga doen, is jullie laten zien wat het heeft gedaan en wat het betekent. Met name ook financieel, maar ook in kilo's, wat dat ga ik nu wel vertellen. Het viel me net op in het plaatje, dat was weliswaar niet het goede plaatje, want het was iets verschoven. Waar het na-scheiden stond. Maar er was een heel groot gebied waar niks was. En dat gebied, ik zal er nog even eentje doorgaan, is wat hier aan de rechterkant heel groen is. En dat is het gebied waar dan geen na-scheiding is, maar wel heel veel bronscheiding en ook heel veel Diftar gemeenten. Wat je dus ziet, en daarom doe ik meeste aan het eind, de

wijsheid die komt uit het oosten. En dat is ook zo. Want als je gewoon gaat kijken naar met name ook het linkse plaatje, dat zijn alle Diftar systemen. Dat is een beetje hetzelfde als: mijn buurman heeft zonnepanelen, die is daar heel tevreden mee, waarom heb ik als gemeente niet ook zonnepanelen? Want als mijn burens dat hebben, dan wil ik dat ook, want het werkt. Zonnepanelen werken ook, dat zie je in heel veel regio's. de buurgemeente heeft het, het werkt gewoon heel goed, mensen zijn tevreden. Nou, waarom zouden we het ook niet hebben? En ook grote steden, ik werk nu in Ede bij een publiek bedrijf, vergelijkbaar met HVC. En hiervoor zat ik bij de gemeente Apeldoorn. Nou, dat was een van de eerste die het deed, toen kwam ook Deventer, toen kwam ook Doesburg, toen kwamen andere gemeenten. Een goed voorbeeld doet echt wel heel goed volgen. Het is geen ontkomen. Jullie doen heel veel weg daar in het westen, maar sorry, daar is geen ontkomen aan. Het spijt me echt. En wij zijn niet de enige. Dat geldt ook voor België. Vlaanderen heeft als heel Vlaanderen er lang geleden al voor gekozen om overal Diftar in te gaan voeren. Ja, dan zie je ook de hoeveelheden restafval zijn er ook significant naar beneden gegaan. Overigens, nogmaals en dan hou ik erover op, daar ben ik het wel met Robert eens: kwaliteit moet er natuurlijk wel een ontzettend belangrijk onderdeel van zijn. Overigens, de afkeur die wij hebben is er niet in mijn regio. Hier even het plaatje, dit komt uit de benchmark. En in de benchmark wordt elk jaar worden de gemeenten vergeleken op verschillende onderdelen. Dat gaat om de hoeveelheden kilo's die mensen hebben, maar ook de kosten die gemaakt hebben. Even voor de duidelijkheid, dat gaat niet over de heffing, daar kom ik zo nog op, maar over de echte afvalbeheerskosten. En dan zie je in het rechter plaatje voor gemeenten die geen Diftar hebben en de gemeenten die wel Diftar hebben, wat dat doet met je afvalbeheerskosten. Je hebt minder restafval, minder restafval zijn minder kosten. Minder restafval is minder inzamelen, zijn minder kosten. Voor inwoners of voor wethouder, dat geldt voor iedereen eigenlijk, is kosten wel degelijk een belangrijk alternatief. En als je mensen hebt die het echt geen bal kan schelen en die elke week hun container aan de straat willen zetten, prima, maar dat is jouw keuze. Maar je biedt mensen de kans om hun afvalscheidingsgedrag te laten belonen door aan het eind minder te gaan betalen. Verschillende systemen, hier laat ik het nog een keer zien. Wat Diftar eigenlijk qua afvalbeheerskosten in kilo's al jarenlang gewoon ontzettend goed scoort. En dit zijn dan de beste in jullie categorie. Wat veel van belang is om te zeggen dat gemeenten worden ingedeeld naar verschillende klassen. En hoe meer hoogbouw, hoe moeilijker het is om tot goede afvalscheidingsresultaten te komen. Dat is ook logisch, want Robert zei het ook al. Bij hoogbouw heb je minder mogelijkheden om goed afval te scheiden. Ja, daar mag je ook niet zo heel veel van verwachten. Maar je kan zien in de resultaten dat er dus wel degelijk gemeenten zijn, Lisse kom ik zo even nog op terug trouwens, want die hebben inmiddels besloten om Diftar af te schaffen. Daar ga ik dat zo uitleggen. Maar Deventer, een oud buurgemeente van mij, daar zie je ook dat de resultaten voor minder restafval wel echt heel succesvol zijn, en ook in de heffing. Even kijken. Hier ziet u ook weer, het zijn heel veel plaatjes, je moet het straks nog maar een keer teruglezen. Maar ik laat het hier vooral even zien de beste, dit is ook jullie klasse, want jullie hebben ongeveer 44% hoogbouw. Nou, dat is klasse B heet dat dan officieel. Dit zijn de cijfers uit de benchmark van wat het gemiddelde is 170 kilo restafval. Fijn restafval, even voor de duidelijkheid, zonder grofvuil. En 66 is de beste en 85 is de slechtste. Zijn nog best wel heel veel kansen. Het is mijn vorige gemeente. Hier

zie je het effect van Diftar op de tonnages. We hebben in 2014 is Diftar ooit ingevoerd. Daar zag je best wel een significante daling van de hoeveelheid restafval. Toen was gekozen om restafval, de bak, de groene container was 5 euro. En de groene bak was 5 euro en de grijze bak was 5 euro. Dus evenredig belast. Vanuit een angst dat mensen het anders, want als je GFT gratis zou maken, wat Robert zei dat ze dan al het restafval daar onderin zouden doen en er vervolgens gras op en dan zouden wij het niet zien. Dat bleek uiteindelijk niet zo te zijn. Want we hebben in 2008, als ik me niet vergis, hebben we GFT gratis gemaakt. Dus alleen de grijze container was belast met 7,5 euro voor het aanbieden van een container. En groen was denk ik gratis. Wij waren best bang, want we gingen dan heel slecht achteruit. Dat bleek niet zo te zijn. We hebben een marge van 3% vervuiling bij onze verwerker, ik neem aan dat het zelfde percentage hebben bij Atero, maar daar hebben we nooit afkeur gehad. In ieder geval toen niet, en volgens mij nog steeds niet. Maar ik werk er niet meer. Dit is mijn gebied, daar kan ik wel over oordelen. Een ding vind ik wel interessant om te laten zien. Er zijn drie gemeenten die Diftar hebben. Dat is Ede, Veenendaal en Renkum. Die gaan dus echt als een speer naar de mindere hoeveelheid restafval. Maar in mijn gebied is ook de gemeente Wageningen. De gemeente Wageningen heeft bijna 50% hoogbouw, bijna vergelijkbaar met een stad als Utrecht. En dat is de paarse lijn in het midden. En die hebben geen Diftar. Maar die zien wel, wat ik net al zei: mijn regiogemeenten hebben het ook, wij willen best nadenken over Diftar. Maar die hebben wel heel veel studenten. Dat is wel een heel specifiek probleem. Met heel veel hoogbouw. Maar ze denken er wel over na. Maar wat zij daar gedaan hebben, en dat is ook een vraag die ik kreeg voor vanavond. Ze hebben heel goed gekeken naar maatwerkoplossingen. Bijvoorbeeld wel een beetje GFT bij hoogbouw, maar heel specifiek. En ze hebben dus echt op heel veel manieren gekeken en ook een inzet van bijvoorbeeld schone buurtcoaches. Bij ons heten ze geen afvalcoaches, maar schone buurtcoaches. Die wel mensen uitleggen wat ze moeten doen, want mensen snappen het vaak ook gewoon helemaal niet. En dan snap ik ook nog wel dat je het soms niet snapt, zeker bij plastic snap je het niet altijd. Dus veel uitleggen en dan werkt het dus uiteindelijk wel. Gemeente Wageningen. Het is een heel groot ingewikkeld plaatje, ik heb hem er toch tussen gezet. Omdat vaak raadsleden, jullie onder andere, afvalstoffenheffingen vergelijken. Dat is heel gevaarlijk, want een heffing die hoeft niet altijd kostendekkend te zijn. Maar het is altijd wel fijn om te zien van: joh, zijn wij nou duur of zijn wij nou goedkoop. Wat ik hier gedaan heb is mijn gemeente en een gemiddeld aantal containers wat zij aan de straat heeft. Dus negen keer. Dus rechts bovenaan ziet u een aantal keren dat iemand een grijze container aan de straat zet, gemiddeld. Dus de helft doet het minder. Nou, het normale tarief, dan kom je op dit soort tarieven uit. Diftar betekent wel dat je lagere afvalbeheerskosten hebt, maar dat betekent ook dat je een eerlijkere verdeling hebt. Dat is vaak wel een heel belangrijk aspect. Nou, Dordrecht heb ik even opgezocht, staat rechts onderin. Zo slecht doen jullie het nou ook weer niet. Het kan echt veel gekker. Ik hoor u denken. Dit is geen Dordrecht. Ik heb geen idee wat het wel is trouwens. Maar als ik het woord Diftar laat vallen, dan weet ik standaard wat de opmerkingen zijn. Wat zegt u? Dat is jullie schone buurtcoach? En Boa's en handhavers heb je ook wel nodig. En vaak is het verhaal als je Diftar invoert, dan gaan mensen er mee lopen, afvaltoerisme en allerlei andere dingen. De vraag is soms of dat ook echt zo is. Wat je hier bijvoorbeeld ook ziet, het kan ook zijn dat prullenbakken niet goed gelegeerd worden. Het kan ook te maken

hebben met ondergrondse containers die te vaak kapot zijn. Dat kan ook een technisch probleem. Je ziet een bank en andere grofvuil onderdelen. Maar grofvuil, dat heeft op zichzelf niks met Diftar te maken, maar wel met je acceptatiebeleid en je aannamebeleid op je afval breng stations, op je milieustraten. Je moet altijd wel heel goed kijken dat niet altijd alles is Diftar. Dus vandaar dat het soms lijkt alsof het erg, maar het kan over capaciteit gaan, het gaat over grofvuil, het gaat om veel meer dingen dan alleen maar je restafval. Diftar gaat over restafval. Niet meer en niet minder. Het is ook wel van belang dat als je met Diftar aan de gang gaat, a, je moet sowieso de boel op orde hebben, dat is evident. Je containers moeten het doen, je moet voldoende handhavingscapaciteit hebben. Nou, links is zeg maar mijn schone buurtcoaches, die zitten ook in mijn team. Daar ben ik supertrots op, omdat ik zie dat zij de prachtige intermediair zijn tussen wat wij doen als bedrijf en de gemeenten en onze inwoners. Zij leggen het uit en zij vertellen mij steeds, zeker met plastic, dat mensen het vaak gewoon echt niet snappen wat er wel en niet in mag. Voor GFT en etensresten hebben we nu een campagne om mensen te ontlocken: joh, je etensresten, gooi dat nou eens niet bij het restafval maar bij je GFT, dat mag daar best wel in. Luiers is een belangrijk issue, altijd en overal en ook bij ons. Onze gemeenten hebben gezegd: wij willen heel graag luiers inzamelen, dat kan ook, in Apeldoorn zamelen we het ook gewoon in. Helaas, er is nog niet echt heel veel verwerkingscapaciteit. Sommige gemeenten zeggen: we gaan het wel inzamelen, want we vinden het heel belangrijk als service. Gratis uiteraard. En anderen zeggen: we wachten nog tot de verwerkingscapaciteit er is, en dan gaan ze het wel inzamelen. Volgens mij is mijn volgende plaatje, precies, dat is dan mijn vorige werkgever. Linksboven zie je een container voor luiers. Wat we daar gedaan hebben is dat we aangegeven hebben: we gaan luierscontainers, ondergrondse containers plaatsen. Het pasje, wat je toch al hebt voor het wegbrengen van je restafval, kan je daarvoor gebruiken. Geef het even bij ons aan of je kinderen hebt. Dan zetten we in het systeem: na vier jaar vervalt het. Dan mag je toch hopen dat je kinderen een keer zindelijk zijn. En mensen met incontinentie materiaal, die mogen het er ook gewoon heenbrengen. Dat kost dus niks. Daar hoeft je dus geen tarief voor te gaan betalen. In het kader van diezelfde service, toen wij een paar jaar geleden toen ik bezig was met een nieuw plan, toen kregen wij heel veel opmerkingen over ouderen. En nou vind ik ouderen een heel ingewikkeld begrip, want ik ben ook een oudere. Maar vaak worden mensen bedoeld mensen met medische klachten. En dat kan dus bijvoorbeeld betekenen dat als je met restafval gaat lopen, wij hebben afval wegbrengers, rest op afstand, daar hebben we dat ook ingevoerd. Ouderen zeggen: maar ik kan niet met een zak van 60 kilo lopen. Nou ja, weet je, dan maken we toch gewoon twee trossen. Eentje van 60 en eentje van 30. Maar die andere is wel de helft van het tarief. Het is goed nadenken over en goed luisteren wat nu specifiek de vragen zijn van de mensen. We hebben heel veel overleg gehad met onder andere de ouderenbond en dat soort mensen. En we hebben op een gegeven moment ook gezegd in Apeldoorn: we gaan een recycle service invoeren. En wat betekende dat? Mensen die dus echt niet mee kunnen doen met het inzamelen van bewijzen van inzamelen in Apeldoorn, laat die ons gewoon bellen. Dan gaan we met die mensen in gesprek, dan gaan we kijken hoe we die mensen kunnen helpen. Soms is dat een financieel issue, dat mensen het niet kunnen betalen. Vaak is het bijvoorbeeld mensen met heel veel Stoma afval. Die konden we nu ook al niet kwijt. Nou, weet je, hoeveel mensen zijn dat. Dat zijn er maar een paar. Dus uiteindelijk maak je het

probleem soms veel groter dan het is. Dat bleken er uiteindelijk op heel Apeldoorn, 160 duizend inwoners, 150 te zijn. Nou, hoe moeilijk is het om voor die 150 mensen gewoon een auto gewoon een keer in de week gewoon langs te sturen. Zeg: joh, hoe kunnen we u nou helpen? Dat kost bijna niks en uiteindelijk heb je het probleem niet. Dus dat is wat je met maatwerk doet. Gewoon goed luisteren en op een gegeven moment gewoon niet bang zijn om voor een klein groepje iets te regelen. Dat kost geen tonnen, ik bedoel, dat is uiteindelijk op je totale begroting zie je dat zowat niet meer. Nou, dat is gewoon goed nadenken en goed luisteren. Oh, dat was het eigenlijk al. Dus even, ik wil u niet overtuigen, maar ik heb u hopelijk wel laten zien dat Diftar is een financiële prikkel en geld werkt. En zeker in tijden van bezuinigen, dat is wat ik ook vaak hoor, is het wel heel fijn om iets te hebben waar je aan kan draaien qua knop.

De voorzitter: Dank u wel voor deze presentatie, heel helder. Ik kijk eventjes, want de stellingen die zijn ook waarschijnlijk ergens voor bedoeld. En er leven ook nog vragen in de commissie. Wat ik eigenlijk zou willen voorstellen is dat ik een rondje doe langs de commissieleden om de vragen te inventariseren die er zijn. En ja, mag ik dan daarna iemand vragen om het paneldiscussie dan ook rondom die vragen te doen, of anderszins. Of zou de wethouder zich aangesproken voelen om de paneldiscussie te leiden? Altijd. Maar laat ik eerst even inventariseren bij de commissieleden welke vragen er zijn. Dan begin ik bij mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Even toegespitst op het Dordtse. We hebben hier sinds enige tijd op een aantal plaatsen kleine plastic afvalcontainers staan. Algemene containers, waar je dus je plastic afval in kwijt kunt. Nu hebben wij zulke grote afvalzakken daarvoor. Die worden een keer in de 14 dagen opgehaald. Daarnaast hebben we nu containertjes staan. En het publiek probeert nu die zakken in die containertjes te stoppen, maar daar kan niet meer dan een pedaalemmerzakje in. Want ik heb een paar keer naar HVC gebeld: hoe moet je omgaan met het feit dat we de verzamelbak of de verzamelzak, waarin dat afval zit, als dat niet afgestemd is op de ondergrondse container. Want die belanden er allemaal naast of dat ding staat in storing daarvan. Dus daar zit vaak een discrepantie in. En dat heb ik wel vaker gezien bij containers. En dan zou ik toch denken dat je die dingen op elkaar af moet stemmen, maar ik zie dat niet gebeuren. Hoe moet je dat doen?

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga even terug naar de heer Portier, ik ga gewoon dadelijk het rijtje af. De heer Portier.

De heer Portier: Ja, even over GTF-afval en over voorlichting. Dat zijn eigenlijk twee vragen. Ja, ik hoor van verschillende experts dat voorlichting, buurtcoaches, mensen helpen, dat dat heel erg belangrijk is. Wij vinden eens per jaar een afvalkalender bezorgen, waarin we mensen uitleggen wat ze wanneer uit kunnen bieden, al te veel. Dat is misschien een reden om dat beleid dan nu te heroverwegen. En het tweede is van: hoeveel GFT wordt er eigenlijk in Dordrecht ingezameld? Hebben wij daar zeg maar los van het restafval. Want onlangs kwam ik er per toeval achter dat er in mijn buurt een GFT container was die ik kon gebruiken. Nou, dat is een ding wat heel hoog is met hele zware klep. Je moet apart aanvragen dat je daar iets in mag gooien. En toen ik uiteindelijk dat ding met veel moeite geopend had, toen zag ik dat ik de allereerste was

die er ooit wat had in gegooid. Dus ik ben wel benieuwd hoe de ervaring in de rest van de stad is.

De voorzitter: Nou, dat is heel beeldend, meneer Portier, dank u wel voor de vraag. Mag ik misschien de commissie er ook op wijzen dat waarschijnlijk we ook nog na deze avond gewoon technische vragen kunnen indienen. En het is misschien ook wel leuk om juist met de experts die we aan het woord hebben gehad, om die ook te bevragen. Dus ik daag u ook daarop uit. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ja, klein vraagje, die wel een beetje aansluit bij wat meneer Portier ook al zegt. Communicatie is heel belangrijk, ik zie ook al die mooie bakken met luiers zie ik allemaal stickers zitten wat er wel en niet in mag. Als ik thuis vragen heb over wat er wel of niet in een container mag, dan moet ik het op internet gaan opzoeken, in plaats van dat er een handige sticker op mijn container zit waarop staat wat er wel en niet in mag. Bijvoorbeeld GFT inzameling, maar wat doen we met de kattenbak? Moet die in de restcontainer of moet die bij de GFT. Of de bodem van de konijnenkooi, de stro in het hooi. Dan zou ik zeggen GFT, maar er zit ook een krant onder. Ik weet het niet, mijn dochter weet het ook niet die de konijn moet verschonen. Had daar nou een sticker op die container gezeten, dan hadden we het wel geweten. Een andere. Ik heb eerder vanavond ook voorbij horen komen dat minder inzamelen, dat dat een effect heeft in combinatie met het invoeren met Diftar. Nou vraag ik me af: zou je misschien hetzelfde effect bereiken als je niet minder vaak zou inzamelen maar de containers zou halveren. En dus duo containers zou gaan gebruiken. Half rest en half GFT bijvoorbeeld. Dan hoeft je maar een keer rond te rijden om alle twee tegelijk in te zamelen. Je hoeft niet minder vaak langs te komen, dus we hebben in de zomer geen stinkende geurtjes omdat de container te lang staat, een maand lang niet geleegd wordt. En volgens mij bereik je hetzelfde effect, namelijk minder capaciteit om afval weg te gooien. Hoe denken de experts daarover? Bovendien hoeven mensen dan nog maar twee containers in de tuin, in plaats van vier.

De voorzitter: Uw punt is duidelijk, de duo container. Wel twee vragen. De heer Struijk steekt ook zijn vinger op. Ja, dank u wel.

De heer Struijk: ja, de spreker die het had over die transparante zakken voor PMD, dat dat zo'n groot succes is en dat we dat vooral moeten doen. Dat sprak mij aan de ene kant wel aan. Maar aan de andere kant, hoe krijg je de mensen zo ver dat ze dan goed met de ophaalregels omgaan. Nu zie je overal na een paar dagen al lantaarnpalen met trossen van die PMD zakken. Ja, dat vind ik niet zo fraai. Poezen vinden dat leuk en vogels vinden dat leuk, maar de nette mensen in de buurt vinden het niet leuk. Dus hoe los je dat op? Is het misschien een optie om transparante containers te gebruiken? Daar ben ik eigenlijk benieuwd naar. Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Meneer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Een vraag eigenlijk voor de heer Veenhuizen. Er werd aangegeven dat in Apeldoorn de effecten waren toen het vrijstellen van de GFT, sorry, toen de GFT gratis opgehaald zou worden. Ik vraag me wel af of diezelfde effecten

verwacht zouden worden als dat direct bij aanvang al gebeurd zou zijn. Want er zat volgens mij toch nog vier of vijf jaar tussen waarin toch een soort van acceptatie of gewenning in lijkt te zitten. Of daar een beeld of idee bij is.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Noldus. De heer Oostenrijk zie ik.

De heer Oostenrijk: Dank u, voorzitter. De heer Korijn, die had het over dat mensen een opvallende andere vorm van gescheiden inzameling. Die had het over textiel, glas, papier en GFT. En daar concludeer ik uit dat klaarblijkelijk het restafval, daar mag dan het plastic en ik zal zeggen de melkpak mag daar bij. Die was voor mij opvallend. En ik zou graag daar een opheldering over hebben wat daar nu juist daar in het verschil is geweest. Het verhaal van Diftar, we hebben ook de plaatjes gezien over Nederland, Diftar werkt vooral in het landelijk gebied is dan voorlopig even mijn voorlopige conclusie. En dat snap ik. Net zo goed als dat dan ook die keuze per wijk, waarin je dan misschien Diftar wel en niet zou kunnen toepassen, dat zelfde geldt voor het wel of niet gescheiden in bron- en na-scheiding. Ik zie daar wel een relatie in. Dus dan wordt het een hele lastige als je dus Diftar combineert met de mogelijkheden van voor- en na-scheiding. Dus ik ben erg nieuwsgierig hoe je dat in een stad als Dordrecht dan zou kunnen mixen met elkaar. Niet met als gevolg dat dat een onbestuurbaar fenomeen gaat worden. Dus daar ben ik nieuwsgierig naar.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Oostenrijk. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Nou ja, alle gasten en sprekers en experts bedankt voor jullie komst. Ik heb een vraag aan de vertegenwoordigers van Atero. Wij hebben vaak genoeg hier met elkaar ook in deze commissie gedeeld over voor dan wel na-scheiding. Ik heb vaak genoeg ook het voorbeeld aangehaald van een bedrijf in het noorden van het land, die zijn ook een afvalverwerker. En ja, die zijn heel overtuigd van het feit dat na-scheiding de beste methode is. Nou, ik hoor u ook zeggen: na, dan wel bronscheiding, dat is de juiste combinatie. Dus u zou zo in de politiek kunnen wat mij betreft. Alleen ik wil een duidelijke uitspraak van u, mede omdat u ook zo trots aangeeft dat u de grootste na-scheidingsfabriek heeft in de wereld, als ik het goed heb begrepen. Dus eigenlijk zegt u ook: wij zijn een afvalverwerker, dan wel een grondstofverwerker. Geef ons maar afval, wij verwerken dat op de best mogelijke manier. En als ik terug kijk, ik als burger van deze stad, de maatschappelijke acceptatie ook van de manier waarop je zeg maar afval zou moeten aanbieden. Als ik dat terugvertaal naar uw verhaal, dan zegt u eigenlijk: het maakt voor ons niks uit. Want wij hebben de faciliteit, wij kunnen na-scheiden.

De voorzitter: Wat is uw scherpe vraag, meneer Gündogdu?

De heer Gündogdu: Mijn scherpe vraag of deze hele korte analyse klopt, of dat u zegt: nee, dat moet u niet zo interpreteren. Dat is mijn eerste vraag. En dan heb ik nog een tweede, over Diftar. Meneer Veenhuizen had het over Diftar toepassingen. Daar ben ik even benieuwd, tussen een plausibele mogelijkheid. Maar als we dat terugvertalen naar het Dordtse, zou dat concreet betekenen op basis van de huidige cijfers in Dordrecht dat

het gemiddelde huishouden meer, minder of evenveel aan afvalstoffenheffing zou moeten betalen dan momenteel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Gündogdu. De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Dank u wel, voorzitter. Ja, eigenlijk twee vragen ook. Een is dat ik in het vertaal van Atero had gehoord dat subsidieverstrekker eigenlijk vindt dat er een keuze moet worden gemaakt, dan wel voor bronscheiding, dan wel voor na-scheiding. Is er een toelichting op waarom die keuze gemaakt is? Want ik kan me voorstellen dat subsidieverstrekking op de gecombineerde aanpak wel heel effectief zou kunnen blijken. En de andere vraag is bij Diftar, of dat systeem daar ook in voorziet dat je in het gevarieerde tarief die je in je aanslag ziet, vooral ook kunt zien wat je verdiend hebt aan het zorgvuldig afleveren van grondstoffen.

De voorzitter: Interessant. Meneer Stolk.

De heer Stolk: Ja, ik heb eigenlijk een algemene vraag of een opmerking. Dat is eigenlijk: we hebben heel veel gehoord van de experts. En ik vraag me eigenlijk af: hoe communiceren ze met elkaar? Want als ik al die verhalen hoor, dan staan de oplossingen zo op papier. En waarom wordt er niet samengewerkt om dit snel op te lossen?

De voorzitter: Dank u wel. En wie van u mag ik het woord geven? Meneer Loekemeijer? Ja.

De heer Loekemeijer: Ik had ook nog een vraag of er misschien onderzocht is of Diftar, of in ieder geval die vorm van stimulatie zeg maar, ook mensen aan het begin van hun consumentenreis zeg maar beïnvloedt. U hoort mensen ook als ze iets gaan kopen nadenken van: wat doe ik ermee als ik het niet meer nodig heb? En ik vroeg me af of dat misschien ook onderzocht is, of Diftar daar ook een prikkel in kan zijn dat mensen daar meer over na gaan denken.

De voorzitter: Commissie, dank u wel voor de vragen. Het zijn veel vragen. Ja, excuses. De heer Kuhlmann. O, ik dacht dat u ook van de Dordtse VVD was.

De heer Kuhlmann: Ja, zeker, zeker. Maar ik begreep dat het is toch begrijpelijk bij dit soort onderwerpen, als het om informatie gaat, dat er meer dan een per fractie een vraag kan stellen.

De voorzitter: Dat zou kunnen dat dat zo is. Maar ik hecht er wel even aan, ik ga sowieso eerst naar de heer Van der Meer, dat we het ook in tijd beperken. Want anders is er geen gelegenheid meer.

De heer ...: Voorzitter, geldt dat alleen voor de VVD of geldt dat voor andere fracties ook?

De voorzitter: Mag ik eerst even naar de heer Van der Meer. En als u het goed vindt, dan moeten echt uw vragen toegevoegd kunnen worden zeg maar, toegevoegde waarde hebben. Maar de heer Van der Meer alstublieft.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een aantal dingen, na alles wat er gezegd is, nog twee vraagjes. Eentje over de communicatie. In de eerste presentatie is gezegd: communicatie op het doel en niet op het middel gericht zou moeten worden. In een van de andere presentaties is gezegd: er is draagvlak voor afvalscheiding en uit veel vragen blijkt dat mensen niet altijd weten hoe en wat ze dat scheiden moeten doen. Dus mijn vraag is: is niet toch de conclusie dat ook over het middel, over hoe je het moet doen, goede communicatie nodig is? Dat is de ene. De tweede is dat dit hele verhaal in het teken staat van de circulaire economie. Maar eigenlijk helemaal aan het eind van de circulaire economie. Het gaat over het terugwinnen van grondstoffen uit afval, maar je kunt een heleboel daar voorkomen dat grondstoffen in afval terecht komen. En mijn vraag is: stel dat we beleid kunnen ontwikkelen om dat laatste, het voorkomen van afval, effectiever vorm te geven. Wat betekent dat dan voor de investeringen die wij doen in afvalscheiding? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Met het goedvinden van de commissie geef ik de heer Kuhlmann nog even de gelegenheid om zijn korte vraag te stellen.

De heer Kuhlmann: Dank. Een vraag aan de heer Van Veen voor wat betreft de tariefdifferentiatie. Daar zijn volgens mij verschillende methoden voor om dat te doen, u noemde er een. Namelijk per keer dat je die container aanbiedt afrekenen. Ik heb ook wel eens gelezen over het gewicht afrekenen. Ik ben benieuwd welke methode is volgens hem het meest succesvol als je kijkt naar uiteindelijk de hoeveelheid restafval die je overhoudt. En ook daarin meegenomen de kwaliteit. En een volgende vraag: welke methode is in zijn ogen het meest succesvol als je kijkt naar acceptatie onder bewoners. Welke levert de minste problemen op? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, commissie. Nou, er zijn aardig wat vragen. Ik heb niet de illusie dat we alles kunnen beantwoorden, dat zeg ik heel eerlijk, vijf minuten. Maar de commissie gaat vast en zeker brommen op het moment dat ik het volgende voorstel. Mag ik er een aantal vragen uitpikken die misschien in scherpte zijn gesteld of die nieuw zijn, namelijk: hoe voorkomen we überhaupt het ontstaan van afval? Laat ik het even zo formuleren. Maar zou ik de experts in elk geval mogen vragen om te reageren op de volgende vraag van onder andere over na-scheiding. Is het nou zo dat we een hele duidelijke uitspraak kunnen doen over na-scheiding? We kunnen alles na-scheiden, of dat we toch gewoon naar een gemixte bron of na-scheiding gaan. De heer, Atero, sorry dat ik uw naam niet even herhaal. Overigens heb ik meegeschreven en misschien heeft de wethouder dat ook gedaan. Dus ik kan me voorstellen dat als er gewoon vragen nog blijven liggen, dat we dat naderhand gewoon schriftelijk een antwoord op mogen vragen.

De heer Veenhuizen: Ja, die vraag is niet zo heel eenvoudig te beantwoorden. Dus het gaat zeg maar om wel wat voor scheidingsresultaten kun je nu bij HVC in die na-scheidingsinstallatie behalen? En vergelijk dat met wat je dan nu met bronscheiding haalt. Nou, vergelijk gewoon: wat heeft nou het beste scheidingsrendement? Bijvoorbeeld in Oegstgeest, die gaat nu naar AVR in Rotterdam, onze concurrent. Ja, die haalt er daar meer uit met na-scheiding dan met bronscheiding. Nou, die zijn blij. Dus dat hangt even af van hoe succesvol ben je in jouw gemeente nu met bronscheiding. Ik

denk sowieso in de hoogbouw, daar is er geen discussie over, daar werkt na-scheiding gewoon heel goed. Maar in laagbouwwijken kan bronscheiding ook gewoon na-scheiding verslaan, afhankelijk wat voor na-scheidingsinstallatie je hebt. En dat geldt dan alleen voor plastic, metaal en drankkarton. En niet voor papier en GFT et cetera.

De voorzitter: Misschien even naar de microfoon.

Mevrouw ...: De verhouding tussen bron- en na-scheiding is ongeveer 50/50 in Dordt, omdat we met ongeveer iets minder dan 50% hoogbouw, maar ook de binnenstad zeg maar inzamelen met na-scheiding. En de verhouding is als we het alle twee weer terugrekenen naar inwoners over heel Dordt, dan is de bronscheiding verantwoordelijk voor ongeveer 10 kilo PWD per jaar. En de na-scheiding is verantwoordelijk voor iets meer dan 7 kilo per inwoner per jaar. Dus dat is een beetje de verhouding zoals die op dit moment in Dordt is.

De voorzitter: Dank u wel. En een andere vraag aan de heer Veenhuizen. Verschillende vragen voorbij gekomen over Diftar. Een van de vragen is ook of het systeem beïnvloedt dat we andere verpakkingen zeg maar aanschaffen, dat we afval verminderen. Maar ook de vraag over van: nou, in een gemeente was daar een aanloopperiode nodig, ja of te nee. Kunt u daar iets over zeggen?

De heer Veenhuizen: Zeker. Dat ging over die GFT met name. Die vraag was ook een mooie vraag, omdat we begonnen zijn met GFT en restafval wordt gelijk belast. Er waren ooit in de eerste gemeenten in Nederland, grote gemeenten in Nederland, die dat met containers ging doen. Dus wij wisten echt niet beter dan dat het was. Na ons zijn er heel veel gemeenten geweest en die zijn allemaal begonnen tegelijk met het invoeren van een nultarief voor GFT en restafval. En daar zag je overigens geen kwaliteitsverlies. Daar meteen bij gezegd, ik heb het net ook al eerder aangegeven, communicatie en goede voorzieningen zijn wel vrij essentieel. Uw vraag over preventie, want dat is het eigenlijk, worden mensen weer meer bewust van hun afvalgedrag? Ja, 100%. Mensen zijn veel spitsers op het feit wat ze gaan aankopen. Wat je ook ziet is dat je totale hoeveelheid afval, dus als je alles bij elkaar optelt, dat je dan ziet dat daar ook, het zijn geen spectaculaire hoeveelheden, maar de totale hoeveelheid gescheiden en ongescheiden samen genomen dan zie je dat dat ook afneemt. Dus mensen zijn wel bewuster en er zijn mensen die maken er zelfs een wedstrijd van. Van: wie heeft de minste containers of wie heeft het minste restafval. Dat gebeurt gewoon echt zo. En een ding wil ik toch even gezegd hebben, dat is geen vraag die u stelde, maar die fascineerde mij wel even. Van: kan dit in Dordrecht ook? Want rechts zijn allemaal landelijke steden. Ik weet niet, volgens mij is Dordrecht een oude Hanzenstad, toch? Niet? Nee, nou, ik vind Dordrecht wel een beetje vergelijkbaar met een gemeente als Deventer of Zutphen. Qua oude binnenstad, qua opbouw. En die hebben zeer succesvol Diftar ingevoerd. En Deventer en Zutphen zijn echt geen landelijke gemeentes, het spijt me vreselijk, maar dat is het echt niet. Echt een heel hoog binnenstedelijk gebied. Daar buiten omheen wel. Dus het gaat om: hoe groot is je kern en hoe is je omgeving. Van Apeldoorn vind ik het lastiger te verdedigen. Maar er zijn genoeg gemeentes die best wel heel stevig zijn waar het echt wel kan. Ik heb nog andere dingen, en uw kattenbak wil ik best een antwoord op geven trouwens hoor, maar dat mag niet van de voorzitter.

De voorzitter: Dat mag niet van de voorzitter. Nou, veel vragen gingen ook over communicatie. Nu is in de presentaties daar ook al wel aandacht aan gegeven. Gelet op de tijd wil ik u het volgende voorstellen. Zullen wij aan de wethouder vragen of aan het college vragen om deze vragen zo veel mogelijk nog schriftelijk te beantwoorden die er liggen. Dan gaan we namelijk vervolgens gaan we dit afsluiten, dan gaan we kort pauzeren en gaan we richting het volgende onderwerp. Graag uw reactie daarop. Meneer Kuhlmann zag ik de hand opsteken. Ik moet echt rondom kijken. Meneer Kuhlmann zag ik zijn hand opsteken, dus.

De heer Kuhlmann: Ja, op uw voorstel als reactie. U zei van: de wethouder zorgt dat de vragen beantwoord worden. Het lijkt me heel goed als dat via de wethouder loopt. Alleen we zouden het waarderen als de experts die we gehoord hebben, als die inhoudelijk de vragen beantwoorden.

De voorzitter: Is dat mogelijk, meneer de wethouder? Of brengen we u dan in de problemen?

De heer Van der Linden: Nooit. Nee, kijk, het hangt een beetje van de vraag af. Maar in principe is het mogelijk om met de rugdekking van iedereen die hier zit de beantwoording te verzorgen. We gaan niet zo ver dat we zeggen: Pietje Puk heeft nu dit gezegd en Jan Jansen zei wat anders. Want dan wordt het een beetje te raar. Maar hoe feitelijk de vraag, hoe concreter het antwoord kan zijn. En dat gaat helpen, denk ik zo meteen. Misschien nog een ding erbij, want ik hoor een aantal vragen gesteld worden. De antwoorden kunnen misschien ook nu tot vragen hebben geleid. Ik zou zeggen, als u nou denkt: hé, mijn vraag wordt nu nog scherper. Stel hem dan alsnog via de technische route gewoon en dan beantwoorden we die mee. Want binnen nu en een paar weken gaan we wel het voorstel op uw tafel leggen. Dus als dat deze week zou kunnen, dan zou dat mooi zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Jansen heeft nog een vraag.

De heer Jansen: Ja, ik weet natuurlijk pas of mijn vragen tot verdere vragen leiden als ik het antwoord heb gehad. Dus dan moet ik wel eerst het antwoord hebben gehad, voor ik kan oordelen van: joh, nou, dat antwoord werpt bij mij nog weer nieuwe vragen op.

De voorzitter: Dank u wel. Dus dat betekent dat we proberen de vragen zo snel mogelijk in ieder geval helder te hebben. En dat de wethouder probeert nog in het vuur van deze presentatie de antwoorden ook zo snel mogelijk terug te geven. Mag ik een termijn vragen? Ik weet even niet wanneer de volgende discussie over het grondstoffenbeleidsplan zou kunnen plaatsvinden, rondom de begroting begreep ik. Maar is twee weken een redelijke termijn voor antwoorden?

De heer Van der Linden: Ik stel voor dat we eigenlijk, we hebben nu een aantal vragen opgeschreven, laten we die gewoon in de eerste ronde beantwoorden. En dan ook afspreken dat als u nog verdere vragen heeft, dat u die dan volgende week indient. En natuurlijk, ook bij de behandeling van het grondstoffenplan bij de begroting zijn weer

technische vragen mogelijk. Maar dan hebben we vast zo veel mogelijk gehad. Dus we gaan zorgen dat de vragen die nog liggen ...

De heer ...: Voorzitter.

De heer Van der Linden: Mag ik even mijn zin afmaken? Ik ga nu niet naar achteren kijken. Dus ik zeg toe dat we die technische vragen die nu binnen zijn begin volgende week beantwoord hebben. En dat is misschien wat spannend. Zodat u volgende week, dan is de raad en dan hebben we geen commissies, dat u dan tijd heeft om eventueel nog nieuwe vragen te stellen.

De voorzitter: Meneer de wethouder, er knikte iemand instemmend achter u, kan ik u vertellen. De heer Portier heeft nog een vraag over het proces, denk ik, dank u wel.

De heer Portier: Ja, ik heb eigenlijk nu een heleboel aanvullende vragen. Dus ik vraag me af van: waarom moet ik een week wachten tot ik die in ga dienen?

De voorzitter: Nee, prima. Op het moment dat er aanvullende vragen zijn, dat is ook de oproep van de wethouder, om daar gewoon ook in de zin van technische vragen gewoon die te gaan stellen. Dus schoon daar voor niet. Maar dan zullen we in elk geval de andere die vanavond wel zijn gesteld en waarvan we het ook belangrijk vinden dat de expert daarvan kennis neemt, dat die in elk geval begin volgende week beantwoord worden.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, ook nog maar even een procesvraag.

De voorzitter: Meneer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: De wethouder die had het over de relevantie voor de discussie over dit onderwerp in relatie tot de begroting. Kan hij die nader duiden? Want wat we ook straks gaan besluiten over laten we zeggen over het grondstoffenbeleidsplan, dat zou dan betekenen dat daar meteen financiële consequenties aan vast hangen. En die kennen we natuurlijk van geen meter.

De voorzitter: Nou, meneer Oostenrijk, mag ik u aangeven dat er op dit moment gewoon zo veel mogelijk kennispapieren te verkrijgen, gewoon zodat we ons zelf als fracties ons kunnen voorbereiden straks wanneer we inhoudelijke besluiten moeten nemen over het grondstoffenbeleidsplan. Een verdere duiding laat ik even voor wat die is, we weten allemaal dat het uiteindelijk gaat om de financiën en dergelijke. Maar dat is van tweede orde. Ik wil nu deze ronde wil ik afsluiten. Wat te drinken gaan halen, even pauzeren, en dat we daarna met het dagrecreatieterrein verder gaan. Dank u wel.

4. Beschikbaar stellen van krediet en vaststellen kaders en uitgangspunten doorontwikkeling Dagrecreatieterrein

De voorzitter: Commissieleden, willen jullie allemaal je plekken in gaan nemen? Ik had gezien dat het bij de toiletten ernstig druk was, maar goed. De plekken worden gewisseld, hartstikke goed. Bij dit agendapunt nu krijgen we in elk geval weer eerst een

video te zien. Ik krijg inderdaad de opmerking dat nog niet iedereen terug is, maar het is toch echt wel de bedoeling dat we proberen ons met elkaar gewoon te houden aan de volgorde. Dus als iedereen wilt gaan zitten. We gaan zo beginnen met een video, die is opgenomen met de insprekers. Het gaat vanavond veel over recreatie. Straks bespreken we ook met elkaar de raadsinformatiebrief over de visie over de Staart. Maar nu eerst is het sprekersplein over het voorstel voor het dagrecreatieterrein. En dat ligt aan de nieuwe Dordtse Biesbosch. Er wordt zo meteen een video getoond van een gesprek dat de heer Oostenrijk en mevrouw Jager, namens de commissies, namens deze commissie, met een tweetal omwonenden heeft gevoerd. Namens de commissie dank ik de heer Oostenrijk en mevrouw Jager hiervoor. En iedereen ontvangt sowieso nog een link, zodat naderhand de video nog eens kan worden terug gekeken. Na de video zijn de twee omwonenden, de heer Roggenkamp en Tazelaar zitten in de zaal, hier aanwezig om eventuele verhelderende vragen te beantwoorden. Daarvoor zal ik ook eerst uw vragen inventariseren, waarbij ik vooral wel wil verzoeken om niet de opname over te doen, maar om vooral verhelderende en aanvullende vragen te stellen naar aanleiding van de video en het alternatieve plan van de omwonenden. Vervolgens zou ik de heren Roggenkamp en Tazelaar vragen hier op in te gaan. Een inhoudelijke behandeling van het raadsvoorstel is voorzien in de commissie van 30 september. En daarbij wijs ik nog even er op dat er schriftelijke reacties van andere belanghebbenden zijn. En die staan in het dossier van het raadsvoorstel. Maar we gaan nu eerst naar de video opname kijken.

De heer Oostenrijk: Ik ben Theo Oostenrijk, raadslid CDA. En vertegenwoordigend een deel van de raad namens de coalitie, want zo hebben we het geregeld. En ik ben erg benieuwd wat de insprekers te melden hebben over het dagrecreatieterrein.

De heer Roggenkamp: Goedenavond, ik ben Winnie Roggenkamp, ik woon hier op de Zuidendijk, met uitzicht op het recreatieterrein. En ik mag samen met Wim mag ik de buurt hier, de buurt de Bovenhoek, vertegenwoordigen om ons nieuwe plan te vertellen.

De heer Tazelaar: Goedenavond, ik ben Wim Tazelaar. Ik woon nog op de Zuidendijk in een kleine boerderij. Aansluitend aan het nieuwe dagrecreatiegebied, waar wij vanavond over willen spreken wat de mogelijkheden zijn.

Mevrouw Jager: Ik ben Ineke Jager van de fractie Jager, lid van de oppositie. En als zodanig hier aanwezig om jullie verhaal te horen over het recreatieterrein wat de plannen daarmee zijn. En daar ben ik heel benieuwd naar en wat u daar van vindt.

De heer Oostenrijk: Goedenavond, mede commissieleden. Ik zit hier heerlijk in het nazomerzonnetje te genieten van deze prachtige omgeving. En we gaan het vanavond hebben over het dagrecreatieterrein wat hier zou moeten komen. En daarover spreek ik graag met omwonenden, die willen inspreken.

De heer Roggenkamp: Wat we hebben gemerkt is, we hebben best wel veel inspraakavonden gehad. Vanuit de inspraakavonden hebben we toch al vaak aangegeven van: luister eens, hou rekening met ons. Wat wij willen is integratie van wonen en recreatie. En het plan wat er nu komt en wat ook in een keer in het AD en in de Telegraaf stond, zonder dat wij daar enigszins van op de hoogte zijn gesteld, is

eigenlijk het plan wat origineel de laatste jaren is ontstaan, waar wij eigenlijk ons als bewoners ons niet in kunnen vinden. En het is eigenlijk dat het een soort van tweede Merwelande wordt. En de tweede Merwelande zorgt voor heel veel overlast qua verkeer, qua 's avonds overlast. En we denken dat het niet past. We hebben eigenlijk nog een veel mooier plan. Want we kunnen wel negatief doen van het mag niet, maar ik denk dat we een veel mooier plan hebben liggen.

De heer Oostenrijk: Nog even een vraag, toch even over het proces. Ik heb begrepen, u bent wel betrokken geweest laten we zeggen in de hele inspraakperiode voor laten we zeggen de pre-fase van de totstandkoming van het plan. En u geeft aan, op het laatste moment zijn we met iets geconfronteerd waar we ons niet meer in herkennen.

De heer Roggenkamp: Exact.

De heer Oostenrijk: En kunt u een beetje uitleggen hoe u verklaart waar het probleem zit?

De heer Roggenkamp: Nou, wij hadden, dat was volgens mij in 2011, een plan geweest met een grote vijver. Die is afgeweerd, maar dat moest ook want dat kon ook eigenlijk niet. In 2015 lag er een heel goed plan, wat eigenlijk recht deed aan natuur en rustige recreatie. En heel langzaam is het verhaal gegaan naar een zwemvijver, een strandje, volleybalvelden, recreatie, of nee horeca. Eerst 250 vierkante meter, 500 vierkante meter inclusief terras. Daarna werd het 1000 vierkante meter. Dus het werd steeds groter en steeds meer naar een tweede Merwelande.

De heer Tazelaar: En we vinden het eigenlijk een beetje jammer dat naar onze argumenten niet goed geluisterd is. Want er zijn een aantal inspraakavonden geweest, maar er is heel weinig gedaan met onze ideeën. En dat is wel een beetje jammer, dat daar niet meer aandacht aan besteedt wordt.

De heer Roggenkamp: Je merkte gewoon dat het migreren naar iets waar we niet blij mee zijn, daar hebben we met inspraakavonden zijn we daar echt met zijn allen ook wel bij geweest en hebben gezegd: maar dit vinden wij echt niet fijn. En wat gebeurt er dan? Dan blijkt het plan dus niet te veranderen. En in een keer staat in twee kranten, het AD en de Telegraaf, dat dit het plan is wat de gemeente Dordt gaat uitvoeren. Ja, en je kan je eigenlijk wel voorstellen dat dat een beetje als een steek in je rug voelt. Dat voelt niet fijn. Dat voelt alsof wij wel bij de inspraakavonden hebben mogen zijn, maar dat er gewoon echt niet geluisterd is naar ons.

De heer Tazelaar: Wij hadden eigenlijk een alternatief plan voor het dagrecreatiegebied. Zoals je weet is een aantal jaren geleden is hier een zwemvijver gepland. Die is met allerlei moties weggestemd. Daarna zijn er nieuwe plannen ontstaan, dat was meer gericht op de natuur. Dat past toch aardig in onze buurt. En nu is er weer een nieuw projectplan geschreven en dat gaat meer op een tweede Merwelande lijken. Dus dat is eigenlijk wat ons een beetje tegenstaat. Vandaar dat wij daar een nieuw plan voor hebben geprobeerd te ontwikkelen.

De heer Roggenkamp: We hebben het plan Bovenhoek genoemd. Dus het plan wat wij dan als bewoners hebben gemaakt voor: hoe zou zo'n recreatieterrein eruit moeten zien. Nou, wat gebeurt hier nu op dit moment? Het belangrijke, de dijk hier wordt echt veel gebruikt door fietsers en wandelaars. Dus je moet op een zomerdag eens komen kijken, dan kan je er met de auto bijna niet langs. En dit is alleen maar mooi. Je ziet hier het parkeerterrein achter ons. En dat parkeerterrein wordt met name gebruikt voor mensen die dan een stuk willen fietsen en genieten van de natuur. We hebben net al een valkje zien bidden hier boven. Hier zit echt heel veel leuke natuur.

De heer Tazelaar: Wij wonen hier natuurlijk. En nou ja, het gebeurt regelmatig dat 's avonds bij ons in de schuur, wij hebben nog een oude veestal bij ons thuis, en daar zitten de kerkuilen zitten op de balken 's avonds. De reeën, die lopen hier uit de grien vandaan.

De heer Roggenkamp: Je hebt hier ook een aantal dieren die hier zitten, dat zijn natuurlijk gewoon de gewone dieren, maar het is gewoon echt mooi om een groepje zwanen met jongen voorbij te zien komen. Het is mooi dat er wel wat paadjes een stukje verderop staan. Met enige regelmaat zie ik een ijsvogeltje voorbij vliegen langs de sloot. Er zit hier heel veel natuur en ik merk ook dat mensen die hier komen daar ook van kunnen genieten.

De heer Tazelaar: Daar is ons plan ook een beetje op gebaseerd, dat het een rustig gebied wordt waar mensen naartoe komen die lange afstand fietsroutes volgen, die graag een eind gaan wandelen, wat voor iedereen toegankelijk is. Ook voor mensen die moeilijker te been zijn. Nou ja, en dan ook gewoon proberen de rust te bewaren zoals die nu is. En dat is eigenlijk het idee wat wij hier hebben. Aan de buitenzijde is de bedoeling dat de gemeente enige waterpartijen gaat graven, waar wandelpaden over heen komen. Maar ook een nieuwe grote vijver, die dan op de lange termijn weer een zwemvijver moet worden. En daar zijn wij eigenlijk niet zo blij mee.

Mevrouw Jager: Die waterpartijen met die looppaden eroverheen, dat vinden jullie wel leuk?

De heer Tazelaar: Nou, dat kan ook veel kleinschaliger. A, kostentechnisch, b, het onderhoud. Er is natuurlijk gewoon veel, het zijn gewoon als je daar een hele grote vijver maakt, het wordt heel intensief. Het risico bestaat, dat is eigenlijk al bekend door onderzoeken, dat er eigenlijk wel zeker blauwalgen zullen ontstaan vanwege de prostaticen die in de grond zitten. De zware stikstofbemestingen die al die jaren hier plaatsgevonden hebben. Dat is in een plan al een keer uitgeschreven, dat dat een groot risico is. Dus het zal jaren duren voordat die vijver ook weer schoon is. Dat is eigenlijk al bekend. En daarnaast, als je in de Merwelande al zo'n grote vijver hebt, waarom ook hier. Ja, daar zijn ook al voldoende problemen. Toentertijd was de pot ook al leeg, waren er al tekorten. Dit plan gaat ook weer heel veel geld kosten. En met name op lange termijn het onderhoud. Tonnen worden daarin weg geduwd om dat netjes te houden. Dus ja, misschien is het verstandiger om daar even met zijn allen nog goed over na te denken.

Mevrouw Jager: Dat lijkt me ook.

De heer Roggenkamp: Desondanks wil ik wel zeggen dat we een positieve blik hebben en nog steeds hier gewoon recreatie willen hebben. Dat vinden we niet erg. Maar wel geïntegreerd met wonen. Kunt u wat nader definiëren wat voor soort recreatie dat zou moeten zijn? Want het heet in de benaming een dagrecreatieterrein met onderdelen waarbij je het woord dag kunt verschuiven naar de avond. Misschien mag ik het in breder verband bekijken. We hebben naar Dordrecht gekeken. En hier hebben we een tekening. En als je naar Dordrecht kijkt, dan hebben we eigenlijk met dit terrein erbij drie grote recreatieterreinen. En dat is de Merwelande. En de Merwelande, dat is veel meer bedoeld, daar zitten evenementen, daar zit inderdaad een zwembad met een strandje. Er zit een groot stuk horeca, twee zelfs, dus bij de zwembad. Maar daar zit ook de Stay Okay bij, er zit een Sterrenwacht, er zitten grote terreinen waar mensen veel dingen kunnen. Dus eigenlijk is dat intensieve recreatie, dagrecreatie ook. Het tweede deel is de Elze, die zit helemaal aan die kant, de andere kant van het spectrum. Daar hebben we bossen, daar heb je langere fietspaden waar je overheen kan fietsen, daar heb je inderdaad helemaal aan het eind een heel mooi stuk waar je kan genieten van de vogels. Ook met een stuk horeca en een stuk speelgebied, het speelbos.

De heer Tazelaar: En dan hebben we nog dit gebied, wat eigenlijk meer rust uitstraalt en wat eigenlijk meer aan moet sluiten op de natuur van de noordendiepzone. Daar is ons plan ook een beetje op gebaseerd, dat het een rustig gebied wordt waar mensen naartoe komen die heel graag lange afstand fietsroutes volgen, die graag een eind gaan wandelen, wat voor iedereen toegankelijk is die ook moeilijker te been zijn. Nou ja, en dan ook gewoon proberen de rust te bewaren zoals die nu is. En dat is eigenlijk het idee wat wij hier hebben.

De heer Roggenkamp: Zeker aansluitend bij u wat we hebben gemaakt aan de andere kant van de Zeedijk. Een heel mooi stuk nieuwe natuur wat we erbij hebben gebouwd. En dat is eigenlijk een stuk rust, wijde blik, lekker lopen, genieten van de vogels, genieten van het water, genieten van. En alle mensen die hier voorbij komen op de dijk, die zijn eigenlijk daar naar op zoek. Een beetje rust en gewoon even lekker rustig recreëren.

De heer Tazelaar: Het leuke is natuurlijk als we dit plan in beeld komt en het verder uitgewerkt zou kunnen worden, dan kan je eigenlijk met alle partijen nog in gesprek gaan die hier ook hun belang willen vestigen. Je kan het idee verder uitwerken van het fietsen, je kan het idee verder uitwerken van de proefakkers, van de biodiversiteit, van de flora en de fauna.

De heer Roggenkamp: En we denken dat dat in die drie gebieden die hier langs de rand van Dordrecht ligt zo ontzettend goed zal passen. En we merken dat het voorstel wat er nu ligt veel meer is dat je een tweede Merwelande creëert. En dat stukje rust, die we eigenlijk willen uitstralen, dat die dus mist.

De heer Tazelaar: Verschil met andere recreatiegebieden is dat hier heel veel mensen om het gebied heen wonen. Dat heb je niet bij de Merwelande, dat heb je niet bij de

Elze. Dus het lijkt me toch dat de gemeente daar ook een klein beetje rekening mee moet houden. Het is in feite op ons woonplezier. Maar volgens mij is het te combineren, als je zorgt dat je de plannen wijzigt.

De heer Oostenrijk: Ik heb begrepen hoe u dit ingekleed zou willen zien. Dan toch een pregnante vraag. Hoe ziet u dan toch de horeca functie die hier beoogd is daarin passen?

De heer Roggenkamp: Ik denk dat in zo'n gebied, want je wilt een Biesbosch beleving, dat is het uitgangspunt geweest van dit plan. Daar zou je best wel eens een klein horeca gelegenheid kunnen hebben. Dus ik zou me heel goed kunnen voorstellen dat we iets creëren, dat je daarmee in Kermeland kan staan en daar iets verkoopt.

De heer Tazelaar: Het aparte daarvan is dat een aantal perioden terug, waar die bosjes daar op de weg zitten, zeg maar 200 meter verderop, een vergunning afgegeven is voor een horecagelegenheid. Dus dat is allemaal volgens het boekje.

Mevrouw Jager: Nee, ik voel de bui al hangen. Dan is het dadelijk klaar en dan komt er daar even duizend meter.

De heer Tazelaar: Dus ja, daar moet misschien ook nog wel een beetje meer rekening mee gehouden worden.

De heer Oostenrijk: Dat gaat hier binnenkort ook ontstaan, dat is net buiten de rand. Is dat de plek waar een aantal jaren geleden inderdaad de ruimte is gegeven voor ook midgetgolf et cetera?

De heer Roggenkamp: Ja, precies. Dus we hebben dit soort dingen al aan de rand zitten. En dat betekent dus: waar wil je nou het type publiek heen trekken? Als je net iets intensiever wilt, dan heb je gewandeld en we willen even midgetgolven, we willen een ijsje eten. Dan doe je dat lekker daar. Wil je lekker rustig wandelen, dus de mensen die dus willen wandelen, die hebben dan ook de rust. En ik kan me ook heel goed voorstellen dat ze hier een klein tentje neerzetten die gewoon ijsjes en patatjes en weet ik veel wat verkoopt. Daar heb ik helemaal geen problemen mee. Maar 1000 vierkante meter, dat is een behoorlijke hoeveelheid horeca.

De heer Oostenrijk: Ja, want dan moet je omzet draaien.

De heer Roggenkamp: Dan moet je omzet draaien, dan moet je dus ook continu, dan komen er waarschijnlijk ook feestjes en dat soort zaken om het te blijven betalen. We weten het, de ideeën zijn dan dat er natuurlijk ook de school komt enzovoort. Dat betekent dus dat het groter en groter moet. En om dat goed te doen zal waarschijnlijk de zwembad uitbreid moeten worden. Dus als je 1000 vierkante meter horeca neerzet, dan moet het terrein eromheen aangepast worden aan de uitbater. Die zegt: ja, ik moet hier wel mijn geld verdienen. Maar goed, dat is voor mij een reden om te zeggen: hou het klein, hou het gewoon iets wat past bij de Biesboschbeleving.

De heer Oostenrijk: Duidelijk.

De voorzitter: Met een mooie aftiteling. Maar dat doe ik bij films ook altijd, dan blijf ik ook altijd zitten tot de aftiteling voorbij is. Goed, afijn. Dank u wel. nogmaals aan de insprekers ook, de heer Roggenkamp, de heer Tazelaar, welkom. Ook dank voor jullie tijd om ook de video te maken. Dank ook meneer Oostenrijk en mevrouw Jager nogmaals. Nu is het aan de commissie, dit gehoord en gezien hebbende, zijn er aanvullende vragen? Zijn er verhelderende vragen? Zijn er dingen waarvan u zegt: dat zou ik nou toch heel graag aan insprekers willen vragen. Ik zie handen van de heer Jansen, de heer Struijk, de heer Noldus en mevrouw Koene en de heer Gündogdu, en de heer Timmer. Ik moet echt heel breed kijken. Nou, nice. Zal ik het ook in die volgorde doen. Meneer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ja, ik kan kort zijn, ik heb niet heel veel vragen. Ik woon zelf in Sterrenburg 3, dus ik ken het gebied goed. Want ik kom er regelmatig doorheen. En ik vind eigenlijk het gebied prima zoals het nu is. Misschien denk ik daar heel raar over, maar mijn eerste vraag is: wat is er eigenlijk mis met de huidige inrichting? Waarom moet er nou per se iets veranderen aan een prachtig natuurgebiedje en een prachtige toegang tot in feite de Elze, die verder naar achteren ligt. Waar je met de fiets of ter voet naar de Elze kunt en daar verder kunt wandelen. Dat is mijn eerste vraag. Mijn tweede vraag is gericht aan de insprekers. U heeft het over horeca, daar schijnen plannen te zijn dat er horeca moet komen. Misschien ook wel een klein beetje weer gericht aan de wethouder. Volgens mij zit er een manege op een steenworp afstand met een horecaverunning en een gezellig terras. Nou, ik kom er langs.

De voorzitter: Meneer Jansen, dank u wel.

De heer Jansen: Maar goed, volgens mij kan die ook prima voor de horeca in het gebied verzorgen.

De voorzitter: Meneer Jansen, dank u wel voor uw vragen. Nu is niet de bedoeling dat we de wethouder vragen gaan stellen. Hij is er wel bij. Het is vooral de bedoeling om de insprekers om nadere duiding te vragen. Ik wil eerst even de heer Struijk nog horen en de andere vragen. En ik hou ze bij, dan komen we bij u terug.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. In het verhaal van beide heren is denk ik overlast het toverwoord. Ik ben eigenlijk best benieuwd, hoe groot is die overlast nu van het parkeerterrein? En wordt daar eventueel wat aan gedaan als er een melding komt? Het tweede, stel dat dit voor jullie nare plan door zou gaan. Hoe zou je dan toch die overlast zo veel mogelijk kunnen beperken? Hebben jullie daar ook over nagedacht? Want ja, je kunt er niet altijd van uit gaan dat je je zin krijgt. Dus daar ben ik eigenlijk wel benieuwd naar.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Struijk. Meneer Noldus.

De heer Noldus: Ja, voorzitter, dank u wel. Deels in het verlengde van de heer Struijk een vraag. Op dit moment geven de sprekers aan dat zij ook overlast van de parkeerplaatsen die er zijn. Er zijn wat afspraken gemaakt over het afsluiten daarvan. Tegelijkertijd is natuurlijk de vrees dat overlast zal toenemen. Al veroorzaken parkeerplaatsen zelf natuurlijk geen overlast, maar de mensen die daar dan 's nachts zijn of 's avonds. En de vraag is ook een beetje: wat is een beetje de grens waar jullie zelf als bewoner dan naar kijken? Want u zegt: geen tweede Merwelande. Tegelijkertijd het plan zoals het er nu ligt is ook vrij dichtbij de bestaande situatie. Dus zit er dan nog ergens een heel scenario tussen wat u nog op tafel heeft liggen? Of is dit het echt?

De voorzitter: Dank u wel, meneer Noldus. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Ja, voorzitter, dank u wel. Uiteraard ook de sprekers bedankt. En überhaupt de videoproducenten. Ik heb een vraag aan de heer Roggenkamp. Ik heb hem van de week nog even aan de telefoon gehad, en dus even wat bijgepraat over dit project. En ik hoor u meerdere malen zeggen in uw videoboodschap of in het interview: rust. En ik wil daar een bepaald beeld bij vormen. Want u geeft aan: het plan van 2015, dat was op zich wel oké, daar konden we mee instemmen. En blijkbaar gaf dat ook rust, zoals u in uw denkbeelden heeft. En wat is denk u wat nodig is om je rust te bewaren bij al deze ontwikkelingen? Dat is mijn eerste vraag. En mijn tweede vraag is, ook eigenlijk aansluitend, maar u geeft ook in uw presentatie aan: Dordrecht heeft een mengeling aan mensen, recreatie moet daar op aansluiten. En ik wil daar ook een bepaald beeld bij krijgen, als u daar antwoord op zou kunnen geven. Bedankt, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ja, dank voorzitter. Ik heb eigenlijk een ander soort vraag. De sprekers die wonen in het buurtschap de Bovenhoek. En ik vroeg me af of zij, naast dus hun buurtschap, ook nog andere bewoners tussen zeg maar zo'n beetje de watertoren en de kop van 't land en de paarden. Maar goed, of er in dat gebied nog contact is geweest met andere bewoners van dat gebied.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Timmer.

De heer Timmer: Dank u wel. Als jullie kijken naar het plan van de gemeente, dan kunt u misschien heel kort zeggen wat er absoluut uit het plan moet en wat u echt mist in het plan. En over de horeca in het gebied, er zit nu iets relatiefs nieuws nu daar bij de Boomgaard, dat heet ook Spark. Wat vindt u van die horeca? En is het ook een mogelijkheid om in plaats van een grote een paar van zulke kleine plekje wel te kunnen creëren in het gebied. En tot slot: ziet u mogelijkheden om het plan van de gemeente en uw alternatieve plan op de een of andere manier samen te kunnen voegen tot het nieuwe plan? Dat was hem, dank u.

De voorzitter: Ja, dank u wel.

Mevrouw ...: Voorzitter, even een kleine opmerking. Volgens mij is het Oostpark inmiddels al weer dicht.

De voorzitter: Dat klopt, dat zou ik er ook bij hebben gezegd inderdaad. Maar misschien is het idee van de kas nog wel in beeld bij mensen. Wie van de sprekers? De heer Roggenkamp of de heer Tazelaar? De heer Jansen vroeg van: het is prima eigenlijk zoals het nu is, waarom kan het zo niet blijven? Nou, ik neem aan dat als we dat aan u vragen, dat er ... Wat is uw antwoord dan?

De heer Roggenkamp: Ja, kijk, het is heel makkelijk. Ik heb ook liever dat het zo blijft, want ik geniet er elke dag van. Dus wat mij betreft blijft het zo. Maar ik begrijp ook wel van de not-in-my-backyard idee dat ik zeg: ik ben ook een Dordtenaar. En als Dordrecht wilt uitbreiden en mensen ook willen laten recreëren, dat begrijpen wij ook wel. En niet alleen ik, want ik vertegenwoordig 28 gezinnen die bij ons zitten. Dan begrijp ik ook wel dat er gewoon ergens wel recreatie gecreëerd moet worden voor de mensen om ergens te genieten van de natuur. Dus wat mij betreft blijft het zo en halen we de parkeerplaats weg en niet meer naar kijken. Maar ik realiseer me dat dat niet iets is wat constructief is. En daarom zeggen we ook: liever gewoon meedenken en wat kan er dan wel? Maar daar komen we zo dan op. Is dat voldoende antwoord of niet?

De voorzitter: Er wordt ja gezegd. Zou u misschien ook de vraag van mevrouw Koene kunnen beantwoorden, van: dit gaat over de Bovenhoek. Heeft u ook met andere bewoners contact gehad? Het is een wat groter gebied, wat kunt u daarover zeggen?

De heer Roggenkamp: Nou, ik vind het een hele goede optie. Nee, dit hebben we niet gehad. We hebben als Bovenhoek wel gemeend dat we ons hebben verenigd en dat Wim en ik de vertegenwoordigers van de Bovenhoek zijn geworden. En dat heeft meer te maken met dat we in de inspraakavonden merkten dat we met 20-30 man bij elkaar zaten en dus niet makkelijk op een lijn kwamen. En toen dachten we: dat moeten we gewoon even beter regelen. Dus dat is de reden dat we het zo hebben gedaan. Maar we hebben niet met allerlei randen die eromheen zitten contact gehad. Hoewel we wel veel mensen daar kennen, vooral Wim kent daar heel veel mensen.

De heer Tazelaar: Goedenavond. Er zijn ondertussen wel besprekingen geweest met alle agrariërs in het gebied. En daar hebben we een constructief plan ook mee ontwikkeld, in combinatie met de heideboerderij. Dat is een landelijke organisatie die zich bezighoudt met de biodiversiteit en schaapskuddes en landbouwgewassen terugbrengen in het gebied. En alle boeren zijn daar voor te vinden. In de tussentijd zijn we bezig gegaan met de provincie en hebben we 3,5 ton aan kop 3 subsidie toegekend gekregen. Dus de plannen liggen klaar, daar kunnen we mee aan de gang. Alleen nu is even de vraag van: wat wilt de gemeente met het gebied, met de buitenranden, aankleden recreatief. En het binnen gebied meer aankleden zoals nu het plan is met vernieuwende landbouw, met biodiversiteit, behoud van de flora en de fauna en dat dat dan ook publiekelijk toegankelijk wordt voor de Dordtenaren om daar rond te wandelen, te fietsen, wat educatieve dingen er in meenemen. Het Welland college is daar ook bereid om mee te werken met aqua management. Dus de plannen liggen er wel, het is wanneer het in uitvoering wordt gebracht.

De voorzitter: Dank u wel. Er zijn verschillende vragen gesteld over overlast. De heer Struijk en de heer Noldus. Hoe groot is die en wat kan er gebeuren om dat te veranderen? Wat u betreft, wat zou er kunnen gebeuren? en de heer Noldus vroeg nog van: ligt er ergens een grens of is er een scenario denkbaar, zeg ik dan, van tot waar zou dat overlast vanwege het parkeerterrein, het gaat meer om de mensen. Tot waar zou het acceptabel zijn? Zo vertaal ik het even.

De heer Roggenkamp: Ten eerste, wat is het type overlast. Het overlast is niet overdag. Dus overdag komen er mensen en die gaan wandelen en die zijn weg. En natuurlijk zijn er mensen ook aan het barbecueën enzovoorts. Als ze het opruimen, dan hebben wij daar geen last van. We hebben overigens een bewoner die zeker 2-3 keer per week over heel het terrein loopt om het op te ruimen, om te zorgen dat niet al dat plastic in de sloot komt. Dat is lichte overlast. Waar we voornamelijk overlast van hebben is 's avonds na 11, na 12. En inmiddels kent de politie dit plekje heel goed. De drugshandel, die ballonnen, lachgas, er is iets in de fik gestoken bovenop de tafels die er staan. Er gebeurt best wel wat, omdat het afgelegen lijkt te zijn. Maar goed, vooral dat zien we als overlast. Daarnaast is het wel zo dat we met Kitty Westgeest, degene die het plan heeft gepresenteerd, afspraken hebben gemaakt over het afsluiten. En daar gaan wij als bewoners ook, met name Wim, bij helpen om te zorgen dat wij de gemeente helpen om dat terrein ook af te sluiten en weer open te doen 's ochtends. Hoe dat met horeca samen gaat weet ik nog niet, maar in principe hebben we die afspraak gemaakt. En we hopen dat dat snel in gang gezet kan worden, om het een klein beetje te beheersen. Beantwoordt dat de vraag?

De voorzitter: Dank u wel. een andere vraag nog van de heer Gündogdu. Dat is het tegenovergestelde. Wat bedoelt u met rust? De heer Gündogdu gaf aan van: welk beeld mag ik me daarbij vormen? En hij was toch eigenlijk nog benieuwd naar wat duidelijkheid over een mengeling van type recreatie en type Dordtenaren en hoe dat aansluit.

De heer Roggenkamp: Mooie vraag trouwens, by the way. Want als we erover na aan het denken zijn, hebben we juist gedacht van: hoe kunnen wij niet tegen zijn, maar juist meewerken? En als we dan naar de drie recreatiegebieden kijken, dan zie je ook dat je drie verschillende typen recreatie hebt. En we merken gewoon, ik weet niet of u wel eens aan de andere kant van de Zeedijk heeft gelopen, maar daar loopt een bepaald type mens die gewoon heerlijk aan het genieten is, aan het wandelen is, met de hond aan het lopen is. Soms een keer een foto maken van een gans die voorbij vliegt. En dat is de rust die ik bedoel. En daar bedoel ik dus mee: niet een grote horeca waar muziek opstaat en allerlei gillende spelende kinderen. Daar heb ik niet zo veel tegen hoor, ondanks dat mijn meiden het huis al uit zijn. Maar het is een heel ander type recreatie, een ander type mens die daarvan geniet. En ik denk dat we in Dordt een mengeling van heel veel verschillende mensen hebben. En als we nou een Merwelande al hebben die daar op gericht is en we hebben een Elze met veel bos en waar je gewoon lekker in het speelbos kan fietsen. Waarom dan niet dat stukje zee wat aan de andere kant van de Zeedijk zit doortrekken, dat mensen vanuit deze plek waar we het nu over hebben, die parkeerplaats door het natuurgebied, de dijk over, en dat geheel gewoon hebben als

lekker lopen en rust. En dat is het idee van rust. Het is niet dus dat we zeggen: we horen niks. Maar het is meer dat je zegt: ik kan gewoon lekker op mijn gemakje genieten van de weidse blikken en genieten van de vogels en genieten zonder dat er, nou ja, allerlei drukte omheen is.

De voorzitter: Dank u wel. Er wordt instemmend geknikt.

De heer Roggenkamp: En dat ging ook nog over de grens, hè?

De voorzitter: Nou ja, over de maat van overlast zeg maar, daar ging het in eerste instantie over. Maar daar hebt u al op gereageerd en ik zag de heer Noldus zag ik knikken. Een laatste vraag van de heer Timmer: wat moet er absoluut uit en wat mist er? En hij noemde ook het Oostpark als voorbeeld. En inderdaad zoals mevrouw Koene aangaf: dat is gesloten. Maar dat was in ieder geval bij de pluktuin het geval, daar aan de andere kant van de nieuwe Dordtse Biesbosch.

De heer Timmer: Ja, ik heb dat even opgezocht. Drie dagen geleden hebben ze in het Oostpark nog een babyshower gehouden, dus ze zijn volgens mij gewoon nog wel open.

De voorzitter: De heer Roggenkamp.

De heer Roggenkamp: Ja, gelukkig ga ik er niet over of die wel of niet open is. En waar zit de grens? Nou, het is niet zo dat we zeggen: dit is een hele harde grens. We zijn op zoek naar iets waar we, nou ja, weet je, het bijzondere van de Biesbosch, het bijzondere van de weidse blikken, het bijzondere van die locatie die we daar hebben, een plek kunnen geven. En ik zeg niet dat de grens bij 250 vierkante meter zit of bij het moet een tentje zijn. Ik denk dat de grens zit dat als de horeca gaat bepalen wat er gaat gebeuren in de omgeving, omdat je anders het spul niet kan uitbaten, dat daar de grens zit. En dat je eigenlijk een horeca in dienst stelt van een Biesboschbeleving die daar is, en dat je dan terugkomt van je wandeling en je zegt: nog even een ijsje halen, heerlijk, en dan gaan we weer naar huis. Dan zeg ik: top, moet je vooral doen. Maar als het zo is dat je zegt: ja, maar die zwemvijver moet er komen en de doorstroming moet dus beter. Dat je echt steeds meer krijgt dat de horeca gaat duwen op het terrein, dan denk ik dat je volgens mij verkeerd bezig bent en dan krijg je een heel ander terrein dan wat we eigenlijk voor ogen hebben. En ook heel anders dan de uitgangspunten waren in 2015, Biesboschbeleving, rust, enzovoort.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Roggenkamp. Ik wil deze afsluiten, ik denk dat er voldoende is toegelicht. En ik denk ook zelfs gewoon dat de wethouder met datgeen wat ook is toegelicht iets zou kunnen. Maar afijn, dank voor uw komst nogmaals, dank voor de beantwoording van de vragen die er waren.

De heer Roggenkamp: Ja, als aanvulling misschien nog. Want we hebben al een afspraak gemaakt en we gaan morgen nog even doorpraten. Want we hadden zoiets van: we willen samenwerken, niet tegen. Dus toen had Wim op een gegeven moment het idee van: waarom bellen we niet gewoon Marco even op en zullen we er gewoon

mee gaan samen. Dus we gaan morgen om de tafel. En daar ben ik ontzettend blij mee dat dat kan. Dus alvast bedankt daarvoor. En ik zal me inhouden.

De voorzitter: Ik denk dat we in onze handjes mogen knippen van zoveel constructie. Nogmaals, dank u wel. Ik wil dit punt afronden en overgaan naar het volgende agendapunt.

5. Raadinformatiebrief Visie Staart (afhandeling motie Natuurlijke Wantjoevers)

De voorzitter: Beste commissieleden, ik wil uw aandacht vragen voor het volgende agendapunt. Dat is de raadinformatiebrief visie Staart. De raadinformatiebrief is geagendeerd op verzoek van GroenLinks met de volgende politieke vragen: is er aangegeven richting de meest gewenst, is de motie natuurlijke wantjoevers hiermee ook in voldoende mate uitgevoerd? Nu hebben zich daar inmiddels twee sprekers gemeld. En elk geval de heer Goosens van stichting Wantij. Stichting Wantij heeft in de media en bij uw commissie al regelmatig aandacht gevraagd voor het wantij en de natuurlijke oevers, onder andere de Schaarweide. En daarnaast is nog een spreker aanwezig vanavond, dat is mevrouw Van Wattum, over de visie Staart. Na de sprekers wil ik GroenLinks vragen om in een paar zinnen aan te geven wat in hun ogen de richting is die in het stuk staat aangegeven. Want zo luiden ook de vragen, of de aangegeven richting ook de meest gewenste is. En vervolgens is het ook aan uw commissie om de bespreking te richten op de visie die voorligt. En in het bijzonder de geschetste richting van de gebiedsontwikkeling. Nu gaat het hier om een raadinformatiebrief, waarvan het college heeft aangegeven dat de visie onderdeel gaat uitmaken van de omgevingsvisie. En dus niet afzonderlijk aan de raad wordt voorgelegd. Bij het bepalen van de manier waarop het onderdeel uitmaakt van de omgevingsvisie, daar bent u zelf bij, want de gemeenteraad gaat immers over de omgevingsvisie. De bespreking vanavond kan er misschien toe leiden dat u straks duidelijke kaders wenst in de omgevingsvisie of het college opdraagt om het gebied op een andere manier uit te werken in een programma. Maar ook vanavond luistert het college mee, zodat ik niet uitsluit dat het college ook met de opmerkingen van u wat gaat doen. nu eerst krijgt de heer Goosens de gelegenheid om in te spreken, waarna ik daarna ook mevrouw Van Wattum, excuses, daar bent u, de gelegenheid wil geven. En waarna de commissie nog enige vragen aan beide sprekers ter verduidelijking kan stellen. Ik heb op mijn agenda de hoop staan dat wij om 22 uur 40 met dit agendapunt kunnen afronden. En ik vraag ook echt van de commissie uw alertheid daarop en uw medewerking. We gaan ons best doen, de kwaliteit van de discussie is belangrijker dan de lengte. Ik wil de heer Goosens vragen om in te spreken, om toelichting te geven. Dank u wel.

De heer Goosens: Als het goed is ben ik te horen. Ja, het is bekend denk ik bij de commissie, het wantij is zeer belangrijk hier voor migratie van soorten. Dat is voor het eerst in ieder geval in onze brief van code rood in april 2019 duidelijk gemaakt. En een korte samenwerking met bureau Fitigo, die in 2019 zijn verschenen. Ja, het initiatief voor deze onderzoeken, uw rapport ontstond omdat het college beweerde dat er in de stadswerv geen natuur was. Dat was een soort mantra die maar bleef rondzingen. Duidelijk is geworden in ieder geval dat dat niet waar was, daar is juist zeer hoge natuurwaarde aangetroffen. Het wantij heeft een bijzondere functie in en voor de Delta

voor migratie van soorten, flora en fauna van en naar de Biesbosch. En met name het zoetwatergetij, met een belangrijke mogelijke bijdrage aan de biodiversiteit. Terugkijkend zijn er heel wat natuurgebiedjes aan de oever van het wantij die zonder stichting Wantij kaal zouden zijn. Ja, ik kan daar in ieder geval drie oevers voor opnoemen, ieder met een lengte van ongeveer 500 meter. Het Sport pad, de Beekmanstraat en bij de brug aan de molen. Het vereiste heel veel energie en volharding om die doelen te bereiken. Dat jammer genoeg niet zonder strijd met de gemeente. Opvallend was dat het eigenlijk weinig uitmaakt welk college aan de macht was. We ontmoeten dezelfde afwijzende mentaliteit bij de bepalende ambtenaar. We liepen er toen en nu ook weer tegenaan dat de gemeente het niet zo nauw nam met de wet en regelgeving ten aanzien van dieren en planten. Dat was in 2005 zo, dat is nog steeds zo. Mocht u ons niet geloven, dan helpt het misschien om kennis te nemen van de recente waarschuwingsbrief van de omgevingsdienst. Ook hetzelfde is dat projectleiders de deuren voor Stichting Wantij, al of niet in opdracht van de wethouder, angstvallig dichthouden. Meedenken voor oplossingen is uit den bozen. Hoe dan ook moet en zal er een programma uitgevoerd worden, zie de situatie in de stadswerven. Waar ik naartoe wil is dit. Er zijn nu in verband met de gepresenteerde visie vele deskundigen en organisaties die een bijdrage via hun politieke partijen hebben geleverd met als inzet de huidige visie van het college bij te sturen, aan te passen of te verrijken. Gaan we dat als raad en college serieus nemen en ten harte nemen? Dan ligt het voor de hand om daar ook ruimte en tijd voor te nemen, en niet al gelijk deze week of volgende week alles af te ronden. Dus dat is alvast een pleidooi. Hetgeen is ingebracht, de voorwaarde is wel dat dat moet kunnen landen bij mensen die bereid zijn er iets mee te doen. Dat is een zorg. Niet alleen van stichting Wantij, maar ook van vele andere natuurliefhebbers en organisaties. De manier waarop het tot nu toe is gegaan verdient wat ons betreft, en ook in overleg met anderen, geen schoonheidsprijzen. Dan over onze aanzet voor een visie over rechten voor de rivier. Randvoorwaarde is dat de huidige oever en natuur behouden blijft. En deze is al minimaal qua breedte. Ja, dan is het lastig om die ook nog toegankelijk te maken voor mensen. Daar moet je dus heel voorzichtig mee omgaan. Als je wilt dat natuur bij de mensen komt, of in ieder geval de mens in contact komt met de natuur, dan heb je bij het wantij heb je robuuste oevers nodig. En vandaar het idee vanuit het denken van rechten van de rivier om bijvoorbeeld, dat kwam daar als idee uit voort, het realiseren van never. En dan ga je zo de kaart bekijken van: waar zou dat kunnen? Dus waar zou die rivier meer ruimte kunnen krijgen? En dan kwamen we op het idee van: als je het dan gaat bekijken, dat is een lang lint met allerlei zijtakken van gegraven havens en kweekjes en dergelijke, die allemaal doodlopend zijn en zwaar vervuild. In ieder geval zou je de rivier meer ruimte kunnen geven door extra geulen te maken, dus dat er niet alleen maar een in- of uitgang is, maar twee in- of uitgangen. En dat geeft meer dynamiek aan de rivier, dat geeft variatiestroming, dat is gezond voor het leven in de rivier. Het zorgt er ook voor dat de vervuiling in ieder geval niet toe zal nemen en waarschijnlijk ook zal verminderen. Maar dat ligt er aan hoe je het doet. Dan zit je ook nog met de bodem langs de oevers, die is ook zwaar vervuild. We hebben dat allemaal uit rapporten van Rijkswaterstaat. Nou, als er ook op deze manier meer natuurgebieden of stroomgebieden worden aangelegd, dan is er ook ruimte voor mensen om weer in contact te komen met de natuur. Zo een voorbeeldidee van de wantijwadden. En ja,

struinen op een wad is natuurlijk iets prachtigs, dat je echt ziet wat daar gebeurt, dat water dat komt en gaat, wat het achterlaat, waar de vogels komen enzovoort. Nou, dat zou kunnen bijvoorbeeld in de Bovenpolder. Als je dat op de goede hoogte brengt met deskundige inbreng. Dat zelfde zou je deels kunnen doen voor de wantijdijk tussen de wantijbrug en de ingang.

De voorzitter: Meneer Goosens, mag ik u heel kort onderbreken. U bent nu zes minuten onderweg. Ik weet dat u veel te vertellen heeft, maar ik zou toch willen vragen of u nog een zin wilt zeggen en wilt afronden.

De heer Goosens: Mag ik dit ervan zeggen. Eigenlijk zit ik hier ook voor het bureau. En die heeft ook een visie gemaakt en dat overloopt elkaar een beetje. We zijn wel solo gegaan met rechten voor de rivier. Dus ik vraag even wat clementie. En het lijkt me, ja, ik wil het even over stadswerven hebben.

De voorzitter: Meneer Goosens, ik wil toch u uitdagen om toch een heel kort punt te maken over stadswerven, waarna wij door kunnen gaan met de volgende inspreker.

De heer Goosens: Dat is wel pijnlijk. Stadswerven is een uniek gebied. En dat blijkt veel segmentatie van zand te zijn, zanderige oevers, buitengewoon geschikt voor allerlei diersoorten om aan land te komen. Onder andere het leefgebied van de rivier. Dat wist de gemeente, het college wist dat, de ambtenaren wisten dat, het NWC wist dat, maar wist u het? Nou, wij wisten het niet. En we kregen onlangs ook het bericht van de provincie wist het ook niet. En dat vind ik toch wel ernstig. Het is in ieder geval een gebied wat zeer te behouden is en er moet ook zorgvuldig mee omgegaan worden. En we vinden dat er ook compensatie moet komen in het gebied van het wantij zelf, want anders gaat gewoon een populatie van honderden dieren, wat ingeschat is, gaat verloren. Waarmee ook het voorkomen van het dier in de rest van het wantij en mogelijk ook verloren gaan. Nou, dat zou heel erg jammer zijn. Dan heb ik het toch redelijk kort gehouden.

De voorzitter: Dank u wel. Zou u plaats willen maken voor de volgende inspreker? Wat hebben inderdaad van u gewoon ideeën gehoord ook voor de rechten voor de rivier en de wadden en nevengeulen en stadswerven als uniek gebied. Het is toch deels onderwaterfauna. Meneer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Begrijp ik goed dat er geen ruimte is voor vragen aan de inspreker?

De voorzitter: Zeker wel, maar dat zullen we dan na deze inspreker doen, als u het goed vindt. Mevrouw Van Wattum.

Mevrouw Van Wattum: Bedankt. Ik hoop dat ik te verstaan ben, ik ben een beetje schor. Ik heb geen COVID, maar ik zeg het er maar even bij, voordat mensen angstig worden. Ik ben Trudy van Wattum, dat heeft u net al even van de voorzitter gehoord. Ik ben bewoner van stadswerf noord, al een aantal jaren. En ik woon daar op zich met heel veel plezier. Maar ik maak me wel wat zorgen over de totale ontwikkeling van de wijk. Ik spreek hier vanavond namens een inmiddels flink aantal medebewoners van stadswerf

noord. We zijn bezig handtekeningen op te halen en we krijgen heel veel steun voor de ideeën die u al hebt kunnen lezen, die ik heb ingebracht. Ik wil graag een korte toelichting geven op ons pleidooi voor een groenere aanleg van stadswerven. De visie Staart, daar gaat het natuurlijk vanavond om, daarin de aanleiding was om het verzoek natuurlijke oevers bij het wantij aan te leggen. De reden waarom is in die motie uitgebreid toegelicht en ook te lezen in reacties van diverse natuurorganisaties. Daar sluit ik me heel graag bij aan en het is ook goed om te lezen dat het college in die visie ook een passage weidt aan de natuurlijke oevers. Maar diezelfde visie biedt voor stadswerven juist heel erg weinig perspectief. College merkt wel op dat de visie ook geldt voor stadswerven, maar zegt tegelijkertijd dat de verwachtingen moeten worden getemperd. Want de kansen zijn klein om het contract afspraken gelden en het proces al in gang zijn gezet. Dat zou dus feitelijk betekenen dat ten opzichte van het huidige plan voor de inrichting van de wijk helemaal niets veranderd. Nou, dat is voor bewoners in stadswerven eigenlijk niet acceptabel. Er is namelijk in de huidige plannen nauwelijks openbaar groen voorzien. Is het speelplein voor de kinderen, dat is geweldig, want we hebben zeker 40 tot 50 kleine kinderen in de wijk. Er komt een wervenpark, omringd door appartementengebouwen wat ook maar heel klein is en ook nog eens voornamelijk uit water zal bestaan. En de andere ontwerpen voor de inrichting van de openbare ruimte gaat allemaal om versteende pleinen, zoals het energieplein nu al is, met hier en daar een boom. Wat bomen langs een kade en dan heb je het eigenlijk gehad. Terwijl er straks een behoorlijk aantal mensen komt te komen in stadswerf noord, maar ook in stadswerf zuid is dus eigenlijk aan groenvoorzieningen niets voor hand. Zoals de plannen nu liggen. Nou, dat uitzicht van zo'n versteende buurt, dat spreekt eigenlijk maar weinig mensen aan. We hebben vandaag en gisteren en eerder in de week gewoon langs alle huizen gelopen en met mensen gesprekjes gevoerd van: hoe zie je dat nou? Wat zou je idee dan zijn? Ze zeggen: nou, alsjeblijft niet wat er nu dreigt te komen, maar houdt het groen en maak het groener dan het nu is. De redenen daarvoor zijn heel verschillend. Groen is gewoon leuker om te zien, je gaat makkelijk even wat wandelen en je hond uitlaten. Maar ook een wijk is beter bestemd tegen hitte. En ja, er zijn ook aanwijzingen dat het voor de bewoners gewoon gezonder is om in een groene wijk te wonen dan in een versteende wijk, dus dat scheelt nog meer in de kosten van de gezondheidszorg. Dus conclusie, het is niet alleen voor de natuur beter om voor stadswerven het roer om te gooien. Maar het zou ook in belang van de mensen zijn die er nog wonen en die er nog komen te wonen. Nou, wat vragen wij dan? Ik hou het kort hoor, voorzitter. Het zijn maar zes punten. In de allereerste plaats, er is nog wat oud groen over in stadswerven. Er is al niet zo heel veel meer, de heer Goosens noemde al het groen bij Schaarweide, de Hendrikbrug, waar nog een hele discussie en bezwaarschriftenprocedure over loopt om dat te behouden. Wij hebben zelf als bewoners van stadswerven zienswijzen ingediend bij het ontwerp bestemmingsplan voor stadswerven om het groen op de Langton te behouden. Dus dat zijn al twee hele duidelijke locaties met volwassen groen. We hebben suggesties ingebracht die u heeft kunnen lezen in de bijlagen, daar zaten die meegenomen. We zouden het heel fijn vinden als die serieus genomen worden en niet weer worden afgedaan met: er zijn al gemaakte afspraken, er zijn al processen in gang gezet, we kunnen niet meer verder. Ook een projectontwikkelaar en ook een particuliere investeerder weet dat de wereld verandert. Dat je niet op een oude voet van een wijk aanleggen zonder

groenvoorzieningen, en zonder met van alles rekening te houden, daar kan je gewoon niet mee doorgaan, dat is eigenlijk uit de tijd geraakt. Het is een ontwerp van ruim 15 jaar terug. Dus ja, de volgende stap zou dan zijn: ga eens overleggen met die contractuele partners. Kijk nog eens naar wat je al ontworpen hebt. Hou ze eens tegen het licht van wat je nu weet over natuurbehoud, hoe mensen prettig wonen. En kijk eens of je die plannen toch niet alsnog kan aanpassen. Als de gemeente zelf plannen maakt, dan zou dat eigenlijk nog makkelijk moeten zijn. Dan zou ik zeggen: natuur inclusief en groene ontwerpen en bouwen. Doe dat als gemeente, geef daarin het voorbeeld.

De voorzitter: Mag ik u vragen af te ronden.

Mevrouw Van Wattum: Ja, ik ben bij mijn kortom. Stenen eruit en groen erin. Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw toelichting en uw komst ook. Dan wil ik nu de gelegenheid geven aan de commissie om vragen ter verduidelijking te stellen aan de insprekers. De heer Kleinpaste had al aangegeven met een vraag te zitten naar stichting Wantij.

De heer Kleinpaste: Dank u wel, voorzitter. Ja, toch nog even een verduidelijkende vraag aan stichting Wantij. Want volgens mij focussen ze vooral op de plek waar het wantij de andere rivieren nadert, daar lijkt het heel stenig. Maar is er nou in 2-3 zinnen te zeggen hoe snel je daar nu op een goede wijze dan nog iets kunt bijstellen in de plannen om dat gewenste groen daar te realiseren? Want als je verderop in de Staart kijkt, dan zie ik best wel veel groenontwikkelingen. Dus waarom die focus daar bij de monding en wat is daar dan nog concreet te verbeteren?

De heer Goosens: Ja, het waarom is ook niet duidelijk. Het is zoals mevrouw Van Wattum zei, achterhaalde plannen van 15 jaar geleden. En de ambtenaren willen nog steeds, en het college, uitvoeren het beeld dat gewenst is. En dat is oevers, stalen damwanden en betonnen trappen. En daar wordt voor geen millimeter van afgeweken. Het is heel simpel, je kan bepaalde delen kan je wel zo laten als ze zijn. De oever van Schaarweide, de Langton in de haven zuid, een stukje voor de werven richting de punt. Dat zijn belangrijke stukjes, maar dat wijkt dan af van het geprogrammeerde beeld. En daar moeten we gewoon van af en dan kan je zoveel behouden en gewoon belangrijke stepping stones. Dus dat is eigenlijk een beetje het antwoord. En verder wilde ik straks ook voorstellen, dat staat ook in de visie, bijvoorbeeld het aanleggen van als het aan de oevers niet zo goed lukt, leg dan eilandjes aan in het wantij, in de monding van het wantij. En dat kan ook voortgezet worden, als een parelsnoer hebben we dat genoemd, naar de oude Maas bijvoorbeeld. Dan hoef je, ja, niet zoveel aan die oevers te doen. Nou, dat zijn de voordelen.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Goosens. Ik verwacht dat de heer Kleinpaste hier voldoende antwoord heeft.

De heer Kleinpaste: Ik zou een kleine aanvullende vraag over de eilandjes willen stellen. Want ik ben heel benieuwd of stichting Wantij bij dat idee van eventuele eilandjes ook heeft nagedacht voor de consequenties daarvan, zeker als je dat als pareltjes over de oude Maas optrekt. Wat de consequenties zijn voor de binnenvaart en de pleziervaart.

De voorzitter: De heer Kleinpaste, ik denk niet dat dat aan de inspreker is om die belangen af te wegen, eerlijk gezegd. Het is heel duidelijk dat de inspreker echt voor de natuur opkomt. Als u het goed vindt, want dit lijken kleine vragen maar kunnen tot grote bespiegelingen leiden. De heer Gündogdu stak zojuist zijn hand op en de heer Portier. Mag ik de heer Gündogdu vragen.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Ik heb ook een vraag aan meneer Goosens. U geeft aan het beeld wat is gevormd rondom stadswerven, dat is in de praktijk anders dan wat wij als beeld hebben gekregen. Althans, zo heb ik uw verhaal geïnterpreteerd. Waarbij u dus ook aangeeft: ik wil graag compensatie in het gebied. En als we het even concreet maken, wat bedoelt u dan met compensatie? Is dat bijvoorbeeld het voorbeeld wat u zojuist hebt gegeven, in de vorm van eilandjes in de wantij?

De heer Goosens: Eilandjes zou zoiets kunnen zijn, de compensatie van bredere vooroevers op stadswerven. Maar bijvoorbeeld bij Schaarweide, daar wijkt als je daar thuis bent vanaf de brug, je gaat daar naartoe, dan zie je dat de oever terugwijkt. Dat is ook waar het zand zou sedimenteren. En dat is ook van belang voor de dieren. Niet alleen voor de rivier überhaupt, wat voor veel mensen een onbekend iets is, maar daar gaan veel meer dieren. Ook de bever komt daar aan land, die knaagt zich een ongeluk daar en die heeft er ook een plek voor bij extreem hoog water om daar te schuilen. Het is gewoon belangrijk om te behouden. Maar waar nu dus de oever, ondanks onze inzet, toch gereconstrueerd is dat deel van Schaarweide, daar kun je dus heel goed nog een vooroever voorleggen. En dat is bijvoorbeeld zo'n plek.

De voorzitter: Dank u wel. De laatste vraag voor de heer Portier, daarna gaan we echt over naar de inhoud van vanavond, qua gebiedsvisie bedoel ik dan, excuses. De heer Portier.

De heer Portier: Even ook over die vooroever en het behoudt van de natuurlijke oever bij Schaarweide. Het argument van het college is van: Rijkswaterstaat wilt dat daar schepen kunnen varen van 100 meter lang, 11,5 meter breed, 3,5 meter diep. Heeft u daar ooit van dat soort schepen waargenomen? Want waar zouden die dan naartoe moeten, als ze het wantij invaren? Is het niet een heel vreemd argument? Hoe reëel is het dat daar zulke grote schepen zouden moeten kunnen varen?

De voorzitter: Zou u dat kort kunnen beantwoorden, meneer Goosens.

De heer Goosens: Dat lijkt me inderdaad niet reëel. Dus we zullen in ieder geval nooit verder gaan dan de brug. Maar daarnaast is de vaargeul ligt een eindje af van de voorgestelde vooroever. Als je het ziet de vaargeul, die laat ruimte over, dus dat is geen probleem. Je kan natuurlijk zeggen: dan slibt die vaargeul dicht. Maar dat hoeft

helemaal niet als je daar een strekdam legt, dat is gewoon een technisch verhaal, dan heb je daar geen probleem mee. Dat kan daar prima een voeroever komen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil deze toelichting was duidelijk denk ik. En meneer Kleinpaste keek me net ook al aan van: ik heb een ongeveer gelijke vraag gesteld. Maar ik wil u nogmaals danken, zowel mevrouw Van Wattum als de heer Goosens van stichting Wantij.

De heer ...: Mag ik wel nog een vraag stellen aan mevrouw Van Wattum? Want ik heb ook wel een vraag aan haar. Heel kort hoor.

De voorzitter: Ik begrijp dat. Maar dan wil ik u toch even het volgende voorstellen. We hebben nog zeven minuten om inhoudelijk te spreken over de gebiedsvisie die gaat van de punt van de ene kant van de Staart naar de andere kant. Dank u wel. Dan wil ik nu vragen aan de heer Van der Meer of hij kort kan duiden wat volgens GroenLinks de aangegeven richting is die de gebiedsvisie Staart weergeeft. Meneer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter. Het gaat over een toch wel omvangrijk gebied en een omvangrijke ontwikkeling. Mij dunkt dat zeven minuten om dat te bespreken niet erg realistisch is en geen recht doet aan het belang van dit geheel. Met de visie probeert het college een richting aan te geven voor de groenblauwe ontwikkeling in de Staart en het wantij. En wij hebben dat gevraagd om te agenderen omdat we het willen hebben, en van de andere partijen ook willen horen hoe men denkt over de richting waarin dat gaat. In die visie valt ons een viertal dingen op, die naar ons oordeel bespreking behoeven.

De voorzitter: Meneer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ja, nu doet die het. Hij knipperde anders en nu ineens rood, dus dat is goed denk ik. Ik was even blij dat de heer Van der Meer een aanzet maakte tot iets waarvan ik dacht: er komt een ordevoorstel over dit onderwerp. Maar hij ging nu toch de inhoud in.

De voorzitter: Nee, de heer Van der Meer was net op het punt om vier punten te noemen. Dus daar zou ik de heer Van der Meer even de gelegenheid voor willen geven.

De heer Kleinpaste: Maar dan blijft mijn vraag toch: gaan we dit in zeven minuten doen?

De voorzitter: Ik wil eerst wil ik de heer Van der Meer zijn vier punten laten toelichten, dank u wel.

De heer Van der Meer: Oké, voorzitter, ik plooi mij naar uw wens. Ten eerste, de visie legt in onze visie een relatief sterk accent op de toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid van het gebied. Althans, voor zover dat gaat over het gebied ten oosten van de Prins Hendrikbrug. Aantrekkelijkheid ook op recreatie. De vraag die we daarbij aan de orde willen stellen is hoe zich dat verhoudt tot de natuurbescherming en ontwikkeling in dat gebied. Verschillende elementen die wij naar voren hebben laten komen in onze

inventarisatie zeggen daar wat over. En ik vind daar natuurlijk zelf ook iets van. Het tweede punt is dat de natuurontwikkeling die wordt geprojecteerd vooral het karakter heeft van drassige oevers en getijdennatuur. De vraag is of dat voldoende recht doet aan de diversiteit van natuurontwikkeling die er zou kunnen plaatsvinden en of dat alles bij elkaar voldoende is om in het hele gebied de biodiversiteit en ecologische verbindingen tot stand te brengen. Want die zijn voor een deel gestoord. Een derde, bij de grote rug is nogal een ingrijpende verandering, waarvan ik de vraag korthedshalve maar even formuleer als: hoe beoordelen wij die verandering? Om een groot deel van het bassin op te vullen met woningbouw en natuur. En in wat voor verhouding en wat voor woningbouw. En tenslotte, stadswerven. Daarbij wordt, hoewel dat in de motie waar wij over spreken nadrukkelijk is meegenomen, in de visie behalve vooral wat bomen aan de Merwedekant, weinig aan groen en natuur gedaan. En de vraag is dus gewoon simpel, of daarmee voldoende voldaan wordt aan de ambitie om ook de monding van het wantij en de entree tot de Biesbosch te laten zijn. En ecologische verbindingzones in het hele gebied in stand te houden of weer in stand te laten komen. Of dat wij het college op dit punt extra inspanningen moeten vragen. Ik ben heel erg benieuwd hoe de commissie over deze punten denkt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Van der Meer. U noemt dus inderdaad een viertal onderwerpen. Dat betreft een heel groot gebied. En daarbinnen onderscheidt u een soort van zones zeg ik maar, vooral de ontwikkeling van de grote rug en de stadswerven haalt u er uit. Maar ook de grote gemene deler van de visie, dat natuurontwikkeling vooral zich richt op drassige oevers en getijdennatuur. En dat de aantrekkingskracht, het verbeteren van het gebied zich misschien niet zo verdraagt met natuurlijkontwikkeling. Het gaat om een visie die nu door het college in een RIB aan de commissie is voorgesteld. En gelet op de tijd wil ik uw commissie vragen op welke manier we dit eigenlijk het beste kunnen bespreken. Want ik hoor al links of rechts dat een beperkte tijd doet er gewoon geen recht aan. Aan de andere kant weten we ook, dit komt nog een keertje terug, namelijk bij de omgevingsvisie. Want daar komt dan aan de raad voor te liggen of wij het college vertrouwen om dit als programma uit te werken onder de omgevingsvisie, of dat we verder nog kaders stellen. Dus ik zou eigenlijk bij uw commissie willen vragen welke ideeën er leven om dit wel voldoende recht te doen, dit onderwerp, en het nu niet vanavond gewoon in een paar minuten af te moeten raffelen. De heer Oostenrijk zag ik al met zijn vinger aan de knop en daarna de heer Van der Meer.

De heer Oostenrijk: Ja, voorzitter, met dat laatste ben ik het geheel eens. We kunnen dat niet in een paar minuten afraffelen. De complicatie zie ik dan trouwens ook dat de RIB heeft dat datum 19 mei. En de visie is ingebracht via al die rapporten, die zijn van 28 augustus. Dus je kunt ook die twee niet met elkaar vergelijken, omdat de informatie die nu beschikbaar is, is natuurlijk niet verwerkt in de RIB. Dus ik zou me kunnen voorstellen dat deze visie nu becommentarieerd gaat worden door een nieuwe RIB.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter. Wij hebben gevraagd om dit apart te agenderen, ook al wisten wij toen al wel dat het uiteindelijk verwerkt wordt in de omgevingsvisie,

omdat we het onderwerp belangrijk genoeg vinden wat deze commissie ondersteunt om apart te bespreken en eventueel richting aan te geven die de raad wilt in de richting van het college. Wij hebben inderdaad om ons te voeden, om het zo maar te zeggen, van allerlei organisaties en individuen, nog veel meer organisaties hebben we benaderd dan in onze brief genoemd, daar hebben we input gevraagd. Als de wethouder wilt toezeggen dat die serieus naar die input gaat kijken en op basis daarvan met een bijgestelde RIB komt, die wij hier kunnen bespreken, dan is dat wellicht een prima manier om daar mee om te gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zal ik dat nu aan de wethouder gaan vragen of zijn er nog andere ideeën vanuit de commissie? De heer Portier.

De heer Portier: Ja, tot nu toe heeft het college zich weinig gelegen laten liggen aan alle alternatieve ideeën die er zijn. Dus ik vraag me af in hoeverre een bijgestelde RIB daar iets in gaat veranderen. Maar als de wethouder toe wilt zeggen dat die echt serieus in wilt gaan op wat er nu is voorgesteld en ingebracht en de zienswijzen die zijn ingediend, dan zal ik me daar wel in kunnen vinden.

De voorzitter: Nou, ik hoor dat de heer Portier net iets anders doet dan een procesvoorstel, maar dat maakt niet uit. Vraag is aan de wethouder of het college met een aangepaste RIB zou kunnen komen, waarin wat dat betreft wordt ingegaan op de visie die van latere datum ligt en die nu voorligt. Door GroenLinks is ook gevraagd om dan ook in het bijzonder te kijken naar de input die is geleverd uit een brede uitvraag vanuit GroenLinks, die ook bij de stukken zat. En of dat dan vervolgens hier in de commissie terug kan worden gelegd.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik zeggen dat wij natuurlijk altijd serieus naar stukken kijken. Er is een visie ontwikkeld, die is inderdaad wat ouder als die visies van die partijen die hier is neergelegd. En ik kan wel toezeggen dat wij daar heel serieus naar gaan kijken. En waar mogelijk dat wij onze visie daarop aanpassen. Maar ik kan natuurlijk nu niet toe gaan zeggen dat de visies die er liggen, dat we die een op een gaan verwerken. Wij gaan daar heel serieus naar kijken ook, naar de input van GroenLinks. En waar dat past komen we bij u met een voorstel eventueel aangepast ten opzichte van de visie van nu. Ik wil nog wel de insprekers bedanken, met name toch de heer Goosens, voor uw gedrevenheid en passie. Hartstikke mooi.

De voorzitter: Zeker, hartstikke fijn dat u dat doet. Maar betekent dat dat u met een aangepaste visie wilt komen? Want eigenlijk is gewoon de vraag vanuit de commissie om met een aangepaste RIB te komen, waarin u eigenlijk die visie nog even legt naast de input die GroenLinks heeft. En misschien kunt u zelfs die vier aandachtspunten daarin meenemen.

De heer Van der Linden: Volgens mij heb ik dat duidelijk gezegd. Wij gaan heel serieus kijken naar al die stukken die zijn ingediend. Wij hebben nu een basisvisie en wij gaan kijken waar we die visie kunnen aanpassen, waar mogelijk op basis van de stukken die zijn ingediend. Dus dat kan wellicht leiden tot een aangepaste RIB.

De voorzitter: Dus er komt een aangepaste RIB. Nu zie ik de heer Van der Meer nog een vinger opsteken.

De heer Van der Meer: Dank voor die toezegging. Ik zou er nog een vraag aan willen koppelen. Namelijk dat op het moment, want u zegt van niet alles is mogelijk. Dat begrijp ik dat niet alles mogelijk is. Maar ik zou het zeer op prijs stellen als in de RIB dan ook duidelijk wordt gemaakt waarom bepaalde dingen niet mogelijk zijn die wel wenselijk worden geacht.

De voorzitter: Dank u wel voor deze toevoeging. Dat kan de wethouder in zoverre meenemen. Dus het voorstel van de heer Oostenrijk was om inderdaad het college gewoon met een nieuwe RIB te laten komen. En ik begrijp dat dat nu ook de opvatting van de commissie is, zodat we de bespreking voor dit moment beëindigen op dit punt. Akkoord? Ja, oké, dank u wel. En nogmaals, u heeft ook van de wethouder gehoord: dank voor uw komst insprekers.

6. Vragen aan het College

De voorzitter: Het volgende punt, en ik zag de heer Van der Linden ook al binnenkomen, dat zijn de vragen aan het college. Er zijn door meerdere commissieleden vragen gesteld aan het college. En ik wil nu de gelegenheid geven aan de commissieleden om deze vraag te stellen en aan de betrokken wethouders om antwoorden te geven. Ik volg het lijstje zoals ik dat hier op mijn A4'tje heb staan. En dat begint dan met de heer Oostenrijk heeft vragen aangemeld over defecte openbare verlichting op de Kraaiesteinstraat. Meneer Oostenrijk, mag ik u het woord geven.

De heer Oostenrijk: Ja, voorzitter. Al vele weken functioneert de openbare verlichting op de Kraaiesteinstraat en in het verlengde op de Provinciale Weg niet goed. En als ja 's avonds een automobilist vanaf de Krommendijk richting Dubbeldam rijdt of vice versa, dan kom je bij de spoorwegovergang in een donker gat terecht. De verlichting rondom deze T-kruising is daar compleet weggevallen en dat veroorzaakt mede door de vage begeleiding voor de automobilist een onzeker gevoel, hinderlijk dus. En datzelfde fenomeen doet zich in mindere mate voor rondom de kruising Provinciale Weg-Rechte Zandweg. Ook daar functioneert de verlichting niet. Verderop de Provinciale Weg, richting De Hove, zijn ook enkele lampen defect. De vragen zijn dan ook voor de hand liggend. Waarom is de verlichting rondom deze kruisingen zo lang na het uitvoeren van de werkzaamheden aan de verkeersinstallaties daar nog steeds defect? En hoe snel kan deze verlichting op deze wegen weer compleet functioneren? Dank u.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Dit probleem was ons bekend bij de Kraaiesteinstraat. Dat betreft dan zagezegd de kabelstoring. Die is in beheer bij Stedin, de netwerkbeheerder. Die hebben daar in eerste instantie een soort omleiding voor aangelegd om het echte probleem aan te pakken. Alleen die omlegging, daar is ook een storing opgetreden. Dus wij hebben richting Stedin aangegeven dat de situatie zoals die nu is, dat dat niet kan en dat we die zo snel mogelijk moeten plannen om op te lossen.

Zoals het er nu naar uitziet wordt dat op 21 september door Stedin aangepakt. Dus wij gaan ervanuit dat volgende week de verlichting op de Kraaiesteinstraat ook weer werkt. Mocht dat tot problemen leiden, dan kom ik daar bij u op terug. Problemen rondom de Provinciale Weg is meer een lampenprobleem. Dat is een probleem wat bij ons in de gemeente zelf zit. Wij hebben daar tot op heden nog geen frictiemeldingen van gekregen van andere omwonenden. Maar we hebben vandaag wel met elkaar afgesproken dat we daar nu zo snel mogelijk gaan kijken welke lampen het betreft. En die gaan we zo snel mogelijk vervangen, zodat ook alles daar weer normaal gaat functioneren zoals de bedoeling is.

De voorzitter: Dan vervolgens heeft de heer Jansen van de PvdA enkele vragen gesteld over het draagvlak bij het oplossen van de parkeerproblemen in de Iroke en Marrewijn. Meneer Jansen, aan u het woord.

De heer Jansen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ja, Iroke daar zijn parkeerproblemen, dat is algemeen bekend inmiddels. Mijn vraag is aan de wethouder: is zij op de hoogte van een werkgroep Iroke Marrewijn? En hun doelstelling om voor het einde van het jaar met een advies te komen over de parkeeroverlast op de Iroke. En die werkgroep die komt voort uit een eerdere werkgroep die met een advies kwam. Is de wethouder op de hoogte van het voornemen van deze werkgroep om nog voor het einde van het jaar met een advies te komen? En is de wethouder met ons van mening dat in het kader van zorgvuldigheid en draagvlak werkzaamheden ten bate van deze parkeeroverlast op dit advies moeten wachten. Mits dit inderdaad voor het einde van het jaar aangeleverd wordt.

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Ja, ik heb voor de zomer, zoals u misschien weet, een advies gekregen van de werkgroep die was ingericht om een aantal parkeerproblemen te bekijken en daar ook oplossingen voor te verzinnen. Toen heb ik ook gesproken met twee mensen die zich niet konden vinden in het standpunten van de meerderheid van de werkgroep. En zij kondigden ook aan inderdaad om hun eigen werkgroep of een andere werkgroep op te richten, die ook zou kijken van: kan er nog wat anders gebeuren? En ik heb ook aangegeven, zowel bij de ene als bij de andere vertegenwoordiging, dat ik met allebei zou praten. En ik wacht ook de input af. Intussen heeft de werkgroep die oorspronkelijk een resultaat heeft geboekt, het gaat deels over infra maar deels ook over busjes en handhaving enzovoort. Nou, een paar inframaatregelen worden nu alvast genomen, dat heb ik ook al aangekondigd bij beide groepen, omdat ik het recht vond doen aan het resultaat van de meerderheidswerkgroep, zeg ik maar eventjes, die daar veel tijd en energie in heeft gestoken. En ik weet dat de andere werkgroep een aantal andere plekken in zijn hoofd heeft. Tot zover eventjes. En we komen er natuurlijk binnenkort op terug, want we gaan nog een keer praten over dit thema.

De voorzitter: Dank u wel. En dan tot slot heeft de heer Kuhlmann van de VVD vragen aangemeld over proefritten van hulpdiensten naar de wijk Wilgenwende en het aanbrengen van markering op het asfalt van de laan van Groenhoven. U krijgt zo meteen de gelegenheid om uw vraag te stellen. Maar daarnaast heeft hij vorige week

ook mondeling vragen gesteld, die staan nu nog open. Dat gaat over tijdelijke parkeerplaatsen op een braakliggend terrein bij het winkelcentrum Sterrenburg voor de bewoners. En het geluidsscherm bij Willemsdorp bij de A16, en of de wethouder daar sowieso nog vanavond een antwoord op wilt geven. De heer Kuhlmann met zijn vragen.

De heer Kuhlmann: Dank u wel, voorzitter. Ik begin met Wilgenwende en dan het verkeer. Want helaas gebeurt het nog dagelijks dat er verkeer voor de N3 en de A16 per abuis de wijk Wilgenwende inrijdt vanaf de Laan van Groenhoven. Die wijk is doodlopend, omdat er maar een ontsluitingsweg is. En zodra de betreffende auto of vrachtauto beseft dat die is vastgelopen in de woonwijk, wordt vaak met flinke vaart rechts omkeert gemaakt om de wijk weer te verlaten. En bewoners ergeren zich begrijpelijkerwijs groen en geel aan deze situatie. Op het moment staat er slechts een subtiel bord, ik hou het even omhoog, dit is de situatie ter plekke wat de richting aangeeft. En hierdoor is het niet zo gek dat automobilisten en vrachtwagenchauffeurs op weg naar die N3 met enige regelmaat per abuis de verkeerde afslag nemen. En de Dordtse VVD vraagt dan ook aan de wethouder of hij bereid is om duidelijke markering aan te brengen, bijvoorbeeld op het asfalt met grote pijlen: N3 en A16 aan te brengen. Op andere plekken in de stad is de wethouder enthousiast aan de slag gegaan met zijn operatie verfpot en ik hoop dat hij nog een lik verf overheeft voor onze stadsgenoten in de wijk Wilgenwende. Een andere optie zou zijn het aanbrengen van duidelijke markering. Dit is bijvoorbeeld de situatie op de Laan der Verenigde Naties. Ik hou ze even naast elkaar ter vergelijking, even kijken, zo iets beter in beeld. U ziet het, maar bij de Wilgenwende is het wel heel subtiel, hier is het wat beter. Dus mijn vraag aan de wethouder is of hij daar werk van wilt maken, want daar zouden de bewoners denk ik erg blij mee zijn. Dan heb ik nog een tweede vraag, als ik die direct ook mag stellen. Dat heeft ook betrekking op de Wilgenwende. Namelijk: wanneer doet de wethouder zijn toezegging van 10 december 2019 gestamd en vraagt hij aan de hulpdiensten om proefritten te maken naar de wijk Wilgenwende, in de huidige bereikbaarheidssituatie. Bewoners maken zich namelijk zorgen over de aanrijtijd in het geval dat er file staat op de N3, als de ambulance, de brandweer of de politie met spoed naar de wijk moet komen. Die willen graag geïnformeerd worden ook over de stand van die proefritten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Linden, wethouder.

De heer Van der Linden: Dank. Ik pak eerst even die andere vragen van vorige week. U had een vraag gesteld over het geluidsscherm. Daar is al eerder mailwisseling over geweest in maart op april, met fractie Beter voor Dordt. Ja, onze positie is daar niet heel erg belanghebbend. Ik heb begrepen dat er vandaag in de krant stond dat er een uitspraak is gedaan. Er is inmiddels ook een brief gestuurd door in ieder geval de fractie Beter voor Dordt aan het college, die gaan we beantwoorden. En ik kijk eventjes wat we daar nog verder aan kunnen doen, want er is heel veel overleg geweest weet ik met die bewoners. Dus met Rijkswaterstaat en die bewoners. Er is ook een vergunning afgegeven in april al voor dit scherm. Dus formeel kan ik niet zo heel veel meer betekenen, maar ik wil wel even helemaal op de hoogte zijn voordat we verdere stappen kunnen nemen. Naast dat die brief zal worden beantwoordt. De andere vraag ging over

een min of meer braakliggend stuk land bij het winkelcentrum Sterrenburg. Daar zijn we naar aan het kijken en ik beloof dat we daar heel snel een standpunt over zullen delen met u. Dat zal binnen nu en 1 of 2 weken lukken. De vragen van vandaag, u gebruikte twee keer het woord subtiel. Als ik de plaatjes goed kon zien klopt dat wel, vrij subtiele bewegwijzering. Subtiel staat trouwens heel goed, dat wil ik er bij zeggen, maar niet altijd. Dus ik ben zeker bereid om samen met Rijkswaterstaat te kijken: wat zien we hier gebeuren en kan dat niet beter? En of het dan een bord of nog een halve verfpot moet zijn, dat moeten we even bekijken. Maar daar gaan we naar kijken wat beter is dan nu. Want ik ben het met u eens, dit is wel heel erg subtiel. En even kijken, de hulpdienstenvraag. Ja, die is zeker niet over het hoofd gezien, maar hij is nog niet ingepland. De verwachting is dat dat binnen een maand gebeurt, althans het inplannen. En dan moeten we even kijken wanneer het kan worden uitgevoerd, maar dat laat ik u even weten dan. Maar dat gaat binnen een maand geregeld worden. Ik denk dat ik nu alles gehad heb.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ik heb het inderdaad ook gevolgd. Ik zag zojuist dat vanuit Beter voor Dordt mogelijk ook nog een vraag wordt gesteld. Maar ik heb eigenlijk door gebarentaal aangegeven dat dat nu niet de bedoeling is. Nou goed, ik zie een glimlach, dus hopelijk valt het mee de schade. Ik wil naar het volgende agendapunt. Dank overigens, wethouder, voor de beantwoording van de vragen.

7. Nieuwe behandelvoorstellen

De voorzitter: Het volgende agendapunt zijn de nieuwe behandelvoorstellen. De lijst van de nieuwe behandelvoorstellen bevat vijf stukken. Ik loop ze een voor een langs. Bent u het niet eens met het behandelvoorstel, dan vraagt u het woord. Het eerste behandelvoorstel, handen bij de knoppen, het eerste behandelvoorstel betreft het bestemmingsplan, 13e herziening Dubbeldam, locatie Stevenshof. Het voorstel is om de raad te adviseren het raadsvoorstel als hamerstuk te agenderen. Er zijn weliswaar twee zienswijzen ingediend, maar deze zijn ook weer allebei ingetrokken. Oké. Het tweede behandelvoorstel is de raadsinformatiebrief over het beantwoorden van de motie m15, senioren willen ook wonen. Het voorstel is om de raad te adviseren het voor kennisgeving aan te nemen.

De heer Portier: Voorzitter, ja, ik wil het nog even aanhouden voor een week. Wij hebben het in de fractie nog niet besproken. Dus als het kan. Ik had een opmerking erover, en dat is dat ik ook wel een heel groot probleem zie in de doorstroming van ouderen van grote woningen naar kleinere woningen. Omdat ze ...

De voorzitter: Meneer Portier, nou moet ik u toch onderbreken. Het gaat echt niet om de inhoud in ieder geval.

De heer Portier: Ik maak even mijn zin af, dan ben ik sneller klaar.

De voorzitter: Maar het wordt aangehouden, dus het komt nog een keer terug, dan mag u alsnog uw opmerking bij dit punt maken.

De heer Portier: Ik kondig gewoon dat ik hier ook vragen over ga stellen over wat het college wilt gaan doen en de doorstroming van grote woningen naar kleinere woningen.

De voorzitter: Ja, u gaat gewoon door. Punt 3 van de behandelvoorstellen is het verzoek aan het college namens Beter voor Dordt, inzake de windscherm Willemsdorp. De wethouder refereerde daar al zojuist aan. Het voorstel is ook om het voor kennisgeving aan te nemen.

De heer ...: Voorzitter, er ligt ook een nieuwe brief.

De voorzitter: We worden continu bijgepraat, dank u wel. Het punt 4 van de behandelvoorstellen is de antwoordbrief van de artikel 40 vragen van de fractie PVV over mogelijke enorme stijging van het aantal goederentreinen door Dordrecht. Het voorstel is om deze antwoordbrief voor kennisgeving aan te nemen.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, ik neem aan dat die bij het dossier wordt gevoegd.

De voorzitter: Bij het dossier over externe veiligheid?

De heer Oostenrijk: Gevaarlijke stoffen, ja.

De voorzitter: Ja, ik weet niet. Wij hebben daar geen regelmatige afspraken over om daarover te worden geïnformeerd is mijn indruk. Net over die Pompemoers is dat wel zo, dus in zoverre weet ik niet wat dit doet. Dus nee, het wordt niet gevoegd bij een bestaand dossier. De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Voorzitter, is het denkbaar dat we in dit dossier, waar de heer Oostenrijk op wijst, ook eens een keer een expert meeting organiseren om wat partijen hier wat nadrukkelijker het verhaal te laten houden over waarom ze bepaalde keuzes maken.

De voorzitter: Ik zelf als voorzitter ben over het algemeen wel voor expertsessies. We hebben eerder op uitnodiging van de buurgemeente Zwijndrecht een bijeenkomst gehad over externe veiligheid. En dat is sowieso voegt dat kennis toe, ook over de bouwopgave die daarmee verband houdt. Die zullen we bij de griffier neerleggen, want dan komt het wel op de agenda's. Maar ja, iedereen vindt dit van belang als ik dat zo zie. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, als ik heel even mag voor wat betreft dit onderwerp. Het aantal goederentreinen, dat is dit onderwerp, om daar een expertmeeting over te houden. Ik vraag me af wat we concreet met die kennis kunnen doen. Immers hebben we als Dordtse raad heel beperkte invloed op het aantal goederentreinen in onze stad.

De voorzitter: Meneer Kuhlmann, dat lijkt me dan bij uitstek iets wat tijdens een expertsessie ook naar voren kan komen, wat je daarbij hebt. Dus dat zullen we gewoon over de inhoud daarvan nog verder komen te spreken.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, punt van orde.

De voorzitter: Nee, ik wil even doorgaan op het volgende. U kunt hier nog over spreken bij de lange termijn agenda. Op een gegeven moment als dit er op terecht komt. Behandelvoorstel punt 5, het volgende behandelvoorstel, dat gaat over de brief van het bestuur van stichting Park Merwestein inzake toekomstige bestemming gebouw 't Werfje. Het voorstel is om deze brief ter beantwoording in handen te stellen van het college, maar de commissie verzoekt wel om een afschrift van het antwoord. De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, ik wil graag ook nog een oproep doen. Ik begreep dat een dezer dagen dit onderwerp ook op de agenda van het college staat. En ik zou een oproep willen doen aan het college om geen enkel besluit te nemen eer dat wij als raad een afschrift van deze brief hebben ontvangen.

De voorzitter: Oké, waarvan akte.

8. Termijnagenda commissie Fysieke Leefomgeving

De voorzitter: Ik ben aan punt 8, termijnagenda commissie Fysiek. De vraag is of de commissie Fysiek zich kan vinden in de voorliggende termijnagenda. Instemmend zwijgen.

9. Rondvraag

De voorzitter: Dan vervolgens punt 9, de rondvraag. Zijn er nog vragen voor de rondvraag? Niemand steekt een hand op.

10. Sluiting

De voorzitter: Dan ben ik toe aan de sluiting. Het is exact 11 uur, top. Ik wens u wel thuis, dank u wel.